

Miloš K. Ilić

Umorni kao psi

Zbirka priča „Umorni kao psi“ je objavljena 2017. godine (Partizanska knjiga).

„Umorni kao psi“ je osvojila nagradu „Edo Budiša“ 2018. godine.

Priča „Cria Cuervos“ je prevedena na engleski jezik. Priča „Rovac“ je prevedena na italijanski jezik.

Poslednju verziju ne posedujem, pa ova možda odskāče u nekim sitnicama od varijante koja je otišla u štampu.

Jeleni i Vuletu

CRIA CUERVOS

Jutro je i magla svuda po keju, pa Ivan nije ni siguran da li je to Milorad, a ne neko drugi, sličnih crta lica.

„Mišo.“

Mladić na biciklu se obazre, zakoči, pa nastavi da pedala k blagom spustu kojim se dolazi do obale.

Ivan se osmeli, pa glasnije vikne rođakov nadimak – Mišo! – a biciklista skroz ukoči, okrenu se ka Ivanu i, učini mu se, začkilji k njemu. Ivan maše, a Milorad polako diže ruku i otpozdravlja, nesiguran u to kome se tačno javlja. Ivan mu se primiče sve više i više, skoro da pocupkuje k njemu, pa Milorad najzad shvati ko se to odvaja od jutarnje magle, osmehne se, osloni bicikl o nožicu, priđe Ivanu i pruža mu ruku, koju Ivan prihvata, ali ga i grli, te ostaju slepljeni jedan uz drugog, osećaju bila; Ivan miriše Miloradov dezodorans, a Milorad shvata da je Ivan pio.

„Otkud ti?“

„Idem u selo. Da vakcinišem svinje.“

Ivanu odgovor istera smeh iz grla, a Milorad se osmehne, slegne, valjda, ramenima, pa potapše Ivana po ramenu.

„A ti? Nije ti hladno?“

Ivan tek tad obrati pažnju da je u majici kratkih rukava i kariranom šortsu, kako zebe i da mu se rosa nahvatala po maljama na podlakticama i listovima, a da su mu platnene patike sasvim mokre od gaženja po dubokoj travi.

„Da znaš da jeste.“

Milorad već vadi beli mantil iz torbe koju nosi na leđima. Ivan uzima uniformu i zagleda je, pa pogleda u Milorada i opet se nasmeje.

„Pa šta da radim s ovim?“

„To je sve što imam. Nećeš kući?“

Ivan se obazre. Svuda oko njih izmaglica, a negde u daljini lavež. Reka je mirna, kao da stoji i postaje sve zelenija.

„Neću. Ne ide mi se.“

„Ajde sa mnom do sela. Bićeš mi pomoćnik.“

„Šegrt, a?“

„Neću da te bijem ako usereš.“

Obojica se kratko smeju, a Ivan već navlači veterinarski mantil, zakopčava ga i stresa se od hladnoće i brboće usnama.

„Jebote, nisam ni skontao da mi je hladno.“

Milorad prilazi biciklu, sklanja nožicu i namešta ranac tako da mu stoji preko grudi, seda na sic, pa pokaže glavom k pak-tregeru iznad zadnje gume.

„Stavi noge na šrafove. Tu, na zadnjem točku. Tako. Pazi da ne padneš. I nemoj da kočiš petama. Nemam para za nove žbice. Pa drži se za mene!“

I još nekoliko uputstava u vezi s tim kako će se što udobnije i sigurnije voziti, pa onda krene kejom.

Voze se u tišini i seku izmaglicu koja je sve ređa i – što se više povlači – sve više otkriva predmete i ljude u sebi: stari mlin, brodogradilište i nadvožnjak, čamce privezane uz drugu obalu, pecaroše, krošnje i na kraju nasip, iz kojeg divlje životinje bojažljivo pogledaju ka gradu i ljudima.

Ubrzo su na asfaltu i kraj njih tutnje kamioni stranih tablica, automobili, ljudi koji dolaze na posao iz drugih gradova ili iz Nedođina idu u okolna mesta, kola hitne pomoći, kljuse upregnuto u taljige, sportski biciklista.

Milorad, najednom, jako zapedala i to zamalo izbacila Ivana iz ravnoteže i stropošta ih pod saobraćaj; međutim, ubrzaju, ostaju na obe gume i približavaju se biciklisti u šarenom kombinezonu s kacigom na glavi. Biciklista ih primeti u malom retrovizoru, okrene se i nasmeši do zuba – oči mu ne vide od tamnih naočara – pa im pokaže palac i stisnutu pesnicu, te ubrza i lako im izmakne, gubeći se na horizontu.

Kako su sišli s glavnog puta i dokopali se uskog drumca punog kolotruga, tako se sasvim razdanjuje. Oko njih drvoredi nepoznatog soja, a iza stabala ravnica. Negde iz tih polja izviru tri valjka betonskih silosa, dve-tri zgrade i vodotoranj. Onda se drveće gubi, polja oko njih zamenjuju majušne sise brda i oni uskoro nailaze na sveže asfaltirani deo, kao i na table

koje najavljuju naseljeno mesto, smanjenje brzine i oprez zbog škole.

Milorad staje kraj kućice s dva prozora koji gledaju na ulicu. U jednom od prozora, nalakćena na jastučić, trepće bakica zavijena u crni džemper i smeđu maramu. Milorad joj mahne, ona mu otpozdravi i nestane u unutrašnjosti udžerice. Milorad otvori kapidžik i uđe u bakino dvorište, osloni bicikl na zid i priđe babi koja stoji na stepeničicama što vode u kuću.

„Dobar dan.“

I ostala pozdravljanja i upoznavanja Ivana s Justinom i Justine s Ivanom, pa sedanje za mali, drveni sto i srkutanje gorke, turske kafe, ispod krošnje razgranate trešnje.

„Šta si ti već došao?“

„Zvali me Šebešćeni. A možda će trebati još nekom.“

Justina klima izboranim licem, vuče ga po prostoru poput klatna, sklapa kapke i mljacka usnama koje kriju samo crvene desni.

„Nema. Pa kome može da treba? Ko danas ima?“

I sve u tom smislu i smeru u kojem se uvek započinju i završavaju razgovori sa starima: red meteorologije, red smrti i red stradanja.

Ivan sve vreme ćuti, ne zna šta bi da kaže, a i nije raspoložen – alkohol je ispario, kafa mu nagriza želudac, gladan je. Kad Milorad ustane i pozdravi se sa starom, lakne mu. Rukuje se i on s babom, uzima tri volovska srca što mu

tutnu u ruku, zahvaljuje joj, pridržava Miloradu vratnicu, dok istera bicikl na ulicu, još jednom pozdravlja, pa odlazi.

Idu niz, kako se Ivanu čini, jedinu ulicu u selu, praznu i osunčanu. Ivan nudi paradajz Miloradu, ali ovaj odmahne rukom i gura bicikl dalje, sporo koračajući. Do kraja ulice proždire sva tri ploda, briše mokre usne i bradu nadlanicama i šmrcka od nazeba koji je pokupio u praskozorje kraj Mirice.

„Koje je ovo selo?“

„Gršgrpci.“

Milorad gura bicikl do kraja ulice, naslanja ga na ogromnu kapiju, pokuša da otvori vratanca unutar kapije, ali pošto su zaključana, priđe otvoru za poštu, nasloni čelo na staro drvo vratnice i prodere se kroz rupu.

„Ima li koga?!“

Ivanu je sve ovo zabavno, pa se smeška, dok gleda Milorada, koji je vrlo ozbiljan, stoji uspravno i zuri u vrata kao da će iz njih izaći zmaj.

Kapija se uskoro zatrese, čuje se nerazumljiva psovka i vratanca se uz još malo drhtanja otvore k dvorištu. U njima stoji niski čovek, u šortsu, go do pasa, star, ali dobro razvijen od rada. Zborano lice mu se osveži osmejkom. Kad vidi Milorada, pruži mu ruku i, pošto se rukuju, pomakne se unutra.

„Ovo je Ivan, moj brat od tetke i pomoćnik za danas.“

„Dobar dan.“

„Lajoš.“

Izgovara čovek umesto pozdrava.

Dvorište je prostrano i završava se njivom koja ide u beskraj, sve do ogromnih dalekovoda. Velika kuća i uz nju ambar, kao i još dve-tri šupe, skladišta ili čega već. Oko njihovih nogu uvija se mali seldžuk, vrti repom i šapicama grebe listove nogu na koje naskače ne bi li ga mazili.

Lajoš ih vodi do plastičnog stola oko kojeg su četiri plastične stolice, sedaju i nudi ih pićem.

„Neka. Popili smo kafu kod baba Tinke.“

„Hoćete rakiju?“

„Ako je domaća.“

Ivan je brz, a po Miloradovom pogledu shvata da nije trebalo da prihvati.

Lajoš odlazi u kuću i ubrzo se vraća s tri čokanjčića i jednom bocom, dopola praznom.

„Dunja. Može?“

„Naravno.“

„Hvala.“

Sipa, kucnu se i piju. Hvale rakiju, jer je tako red, premda Milorad ne podnosi žestinu, a Ivanu je toliko loše legla preko paradajza i mamurluka da ni ne zna kojeg li je ukusa.

„Hoćete još?“

Lajoš već diže flašu i naginje je nad Ivanov čokanjčić, ali mladići se bune i vrte glavama.

„Ne, ne, hvala.“

„Treba i da se radi.“

Lajoš odlaže bocu, pogladi nos kažiprstom i palcem, klimne glavom. Sede ćutke, Milorad i Lajoš se gledaju i Ivanu nije jasno šta se događa ili šta treba da se desi. Najednom, Lajoš ga iznenadi pitanjem.

„Kako si ti, Mišo? Kako živiš?“

„Kako mora. Kako ste vi?“

„Eh, kako.“

Lajoš spušta pogled, oslanja se rukama na kolena i vrti glavom.

„Vilma kako je?“

„Još je tamo.“

„A kako joj je?“

„Isto. Nema pomaka.“

Milorad potapše Lajoša po ramenu, a ovaj digne glavu, nasmeši se i namigne Miloradu.

„Samo da si ti meni dobro.“

Spusti ruku na njegovo koleno i ostanu tako u čudnoj kompoziciji isprepletanih udova i spojenih pogleda. Ivan ne shvata šta se dešava, ali zna da ništa ne sme da naruši ovaj trenutak, čak i pas to zna i smiruje se, odlazeći u hladovinu da drema.

Odnekud se pojavljuje omanje jato kokošaka, hodaju kao jedna i kolače oči k ljudima, pa se i one zaustavljaju u vremenu koje je taj trenutak između Milorada i Lajoša.

„Svinje.“

„Da, zato si došao.“

Najednom, kao da ništa nije bilo. Milorad i Lajoš ustaju i kreću iza ambara, a Ivan je previše zatečen da išta uradi, previše ufalčovan u beli mantil. Milorad se okrene k njemu i pokaže rukom da ih prati, a Ivan tek na to poskoči i docupka do njih.

Svinjac je mali i sklepan od posivelih dasaka, a tri svinje zarobljene u njegovom prostoru mirno se pomeraju levo-desno, prebiraju po hranilici ili grokću u prazno. Lajoš ih doziva, tepa im i naziva svaku po imenu – Ana, Lea, Ika – pa ih tapše po prljavim telima i mazi im glave. Dve svinje imaju po markicu na ušima, a jedna je bez nje.

Lajoš tapše svinje, pa polazi nazad k dvorištu. Ivan i Milorad ga prate, a kokoške koje su ih uhodile se uzbune, kokodaknu pet-šest puta, pa se razbeže po dvorištu i zaključaju po prašini.

Milorad polazi ka kapiji, a Lajoš zastaje kod stola i poziva.

„Ostanite na doručku.“

„Neka. Moramo da idemo dalje.“

Lajoš trepće i krivi usne, klima glavom i mrmlja. Dođe i on do kapije, rukuje se s mladićima i poželi im srećan put, pa zatvori vrata za njima.

Ivan i Milorad ćutke hodaju kroz selo, nazad do asfaltiranog puta. Sunce blešti s neba i Ivan skida mantil, nudi ga Miloradu, a ovaj ga, odsutan, zgužva i gura u torbu tako da mu viri jedan rukav.

Najzad, Ivan skupi hrabrosti da upita.

„I? Šta se dešava između vas dvojice?“

Milorad pogleda u Ivana, a Ivanu se učini kao da ga Milorad sad prvi put vidi, kao da je tek sad shvatio kako je on sve vreme s njim.

Milorad nastavi da gura bicikl i gleda ispred sebe, a Ivan učuti i prihvati to kao odgovor. Dotali su do puta i seli na bicikl. Miša zapedala i krenu po drumu, nazad za Nedodin, jedva uspostavljajući ravnotežu.

Voze se desetak minuta, pa Milorad iznenada počinje da priča. Ivan ga ne čuje najbolje, pa se pribije uz njega tako da nasloni glavu na Miloradovo rame i piljeći u put sluša šta mu ovaj govori.

„Bio sam veren s Lajoševom ćerkom, Anom. Dugo nikome nismo rekli za to. Da ne ispadne da smo ishitreni. Jednog dana nisam više mogao da izdržim. Uhvatio sam Anu, poljubio je i rekao da smo se verili. Keva se razbesnela. Urlala je kako to ne dolazi u obzir. Kako ne smem da se oženim Anom. Mislio sam da će da se smiri. Da će ćale da popriča s njom. I on je bio na njenoj strani. Izgovarali su se raznim glupostima, ali ja sam znao šta je. Ana je takođe znala. Pretili su da će da me se odreknu. Spavao sam van kuće nekoliko dana i na kraju sam se predao. Jebiga. Pitao sam Anu da odložimo sve. Nikad je nisam video takvu. Ne mogu da se setim koliko je prošlo. Barem pola sata je bila u tom transu, ne znam kako to da nazovem. A kad se trgnula, rekla je da moram

da idem. Rano ujutru, pozvao me je Lajoš. Ana je tu noć rekla da ide kod mene i otišla. Svi su mislili da je stvarno bila kod mene. U stvari, odšetala se do ambara. Nije bilo pisma niti išta. Razumeš?“

Milorad priča još o Aninoj mami Vilmi, o Lajošu koji se bolje držao i o tome da ga redovno posećuje, ali Ivan ga ne čuje više. Odmakne se od brata i sve do Nedođina ćutke pilji u njegov potiljak i dva klempava uha.

TEŽINA

Milanov kurđel s majčine strane, Svetolik, kupio je taj komad zemlje od jednog od poslednjih Turaka iz tih krajeva. Pripadnik porušenog carstva je odlučio da je vreme za povratak na istok, dosta je bilo Balkana, pa je dvadeset ari plodne crnice dao budzašto. Svetolik nije bio imućan čovek. Čitav život je radio kao poljoprivrednik i sve što je imao, davao je na obrazovanje svog sina jedinca Marka, Milanovog navrdedu. Svetolikova žena Mara izdržala je da vidi kako iz brazda niče prvo žito i kako joj muž, uz pomoć dvojice komšija, zida pristojnu kuću. Onda je umrla. Svetolik je dokupio deo komšijinog imanja koji se graničio s njegovim. Tu je i podigao kuću, a posle Marine smrti uredio je i baštu s cvećem, sredio pristup obali ka uskoj i sporoj Mirici, pa sahranio ženu ispod žalosne vrbe koja je spuštala svoje duge, tanke prste sve do rečice. Marko nije voleo školu, pa se vratio na imanje. Naviknutom na rad od najranijih dana, nije mu bilo teško da se podseti šta znači rabotati na njivi, održavati kuću, peći rakiju i uživati u njoj. Svetoliku je bilo sve teže da radi, pa je Marko preuzeo većinu posla. Od novca koji su zaradili prodajom žita, kupio je još trideset ari i posadio voće. Razmišljao je i o vinogradu, ali mu se u

život uvukao crvić ljubavi i morao je da odloži planove s lozom. Oženio se komšijskim detetom Dobrilom, crnkom ogromnih očiju i s njom, za godinu dana, dobio blizance Petra i Petru. Deca rođena na prelazu između vekova bila su zdrava i rasla su brzo, rado pomažući ocu u poslovima. Marko je izbegao Balkanske ratove jer je oboleo od tifusa i tri godine nije mogao potpuno da se oporavi. Četvrte godine, popustio je pod novim naletom bolesti. Svetolik je umro nekoliko dana kasnije, od tuge. Obojicu su sahranili pored Mare, nogama prema Mirici, da mogu da gledaju u reku i riđi horizont s druge strane obale. Dobrila se brzo preudala, više iz potrebe nego ljubavi – neko je morao da se brine o imanju. Deca nisu mnogo marila za čika Jakova, kako su zvali svog novog oca. Jakov i šesnaestogodišnji Petar su uskoro završili u armiji Srbije. Petra i Mara su se, koliko su god mogle, borile s njivom i voćnjakom, čuvale ga od napasti i ljudi, trudile se da zadrže za sebe koliko im treba, a ostalo – što vojska ne bi konfiskovala – pokušavale da podele najbližima i komšiluku. Jakov je poginuo prelazeći Albaniju. Neki od mrzovoljnih gorštaka pucao je da bi uplašio gladne ljude koji su navirali na njegovu zemlju i tane je našlo svoj put do čika Jakovljevog oka. Petar je to, čudilo ga je, shvatio kao pravdu i nastavio je preko planina još odlučnije, rešen da se po svaku cenu vrati na Markovo imanje. Nije mu uspelo jer je mesec dana kasnije poginuo od uboda bajoneta. Petra i Dobrila ništa nisu znale. Nikakve vesti im nisu stizale s ratišta. Ali se zato bojište raširilo i po

Nedođinu. Desetak vojnika bilo je smešteno kod njih u kući. Trebalo je da za dva dana uzmu sve što su mogli da pokupe za potrebe vojske. Noć između prvog i drugog dana iskoristili su da se naliju Markove rakije, obeznane i siluju Dobrilu. Petra je uspela da pobegne u polje i tamo plače tiho celu noć, pogleda prikovanog za sazvežđa. Ujutru, kad se usudila da se vrati u kuću, nije zatekla nijednog vojnika, a Dobrila je ležala na kuhinjskom stolu, mrtvih očiju, kako su je i ostavili. Petra je pomogla majci da se opere i obuče, ali Dobrila kao da je nije primećivala. Za dva dana, Petra ju je zatekla kraj Markovog groba, prerezanih vena. Sahranila ju je odmah kraj Marka, da i ona gleda u Miricu i horizont. Vest o bratovljevoj smrti je nije toliko pomela. Predosetila je to. Pismo je bilo samo potvrda. Petra se, ubrzo posle rata, udala za svog četiri kolena udaljenog rođaka i strica, Milutina. Muškaraca je manjkalo, četiri kolena su za popa bila i više nego dovoljna, pa su venčani i ubrzo su dobili ćerkicu Dobrilu, a dve godine kasnije sina Petra. Usledio je period mira – obrađivali su zemlju i odgajali decu. Celo selo Nedođin raslo je i napredovalo kao jedan. Petra su poslali u Beograd na studije, a Dobrila se udala i preselila kod muža, Dragana, u kuću. Nisu imali dece, ali su se voleli do kraja njegovog života. Petar je izučavao biologiju i maštao je kako će, poput Darvina, obići svet i otkrivati nove vrste. Ipak, posle studija, izdržao je još godinu dana u glavnom gradu, radeći sve i svašta, da bi se vratio na selo kod svojih i iskoristio stečeno

znanje da poboljša majčin i očev rod. Pred rat, Petra i Milutin su umrli od groznice. Došao je red i na Petra da sahrani roditelje kraj Mirice. U ratu mu se nije ginulo. Nije bio kukavica i kad su dva zalutala nemačka vojnika pokušala da ga opljačkaju, ubio ih je bez treptaja. Iako mu se nije ginulo, shvatio je da u kući ne može da ostane. Poneo je sa sobom koliko je mogao i zaputio se kod sestre. Ona tek što je sahranila Dragana, pa je odgovarala Petra od odlaska u partizane jer nije htela da izgubi i njega. Nemci su saznali ko je odgovoran za smrt dvojice vojnika, tražili su ga i morao je da beži. Petrovo potucanje s četom poklonilo mu je bolesno plućno krilo. Vratio se, odmah po završetku rata, u Nedođin. Dobrila se preselila kod njega, a parama koje je dobila od prodaje kuće i imanja unajmila je dva momka da pomognu Petru oko njive. Ubrzo su kraj Nedođina podigli fabriku odeće i obuće i ceo kraj je zaživeo. Postao je prava varoš. Petar je našao ženu – Ljubicu – među jednom od švalja koje su došle da rade u fabrici. U sledeće dve godine, dobili su tri sina: blizance Milovana i Iliju i godinu dana mlađeg Ivana. Dobrila je umrla naglo, deset godina posle rata. Pala je, čupkajući korov oko voćki. Našli su je dečaci, dok su se igrali. I ona je pokopana na porodičnom groblju. Blizancima i Ivanu nije se ostajalo na njivi. Stalno su se bunili, kad su morali da rade i po čitav dan su hteli da idu kod čika Tome, kafedžije, da slušaju radio. Petru se to nije sviđalo, ali kako je i sam imao prilike da vidi veliki grad, studira i pomakne se iz Nedođina,

odlučio je da i njegovi sinovi treba sve to da dožive. Milovan i Ilija su, tako, otišli da studiraju elektrotehniku, a Ivan je godinu dana kasnije upisao književnost. Milovan je posle studija ostao u gradu, predavao u večernjoj školi i do kraja života sam sebi bio dovoljno i jedino društvo. Ilija je otišao u Ameriku i sve manje se javljao. Poslao bi majci po koju razglednicu, uvek iz različitog mesta, i to je to. Ivan je završio književnost i vratio se u Nedodín da radi kao profesor. Pomagao je Petru i Ljubici koliko je mogao. A njima je išlo dovoljno dobro, pa su mogli da unajmljuju sezonske radnike i radnice. Jedna od radnica je zauvek ostala na imanju. Zvala se Vida i bila je dosta mlađa od Ivana, zbog čega je brujala cela varoš. Ali, oni nisu marili. Voleli su se i iz ljubavi dobili ćerku Veru. Ivan je, kad je Vera imala dvanaest godina, sahranio Ljubicu, a dve godine potom i Petra. Zbog rada u školi, nije mogao da se bavi njivom. Vida nije mogla sve sama da postigne. Ivan je, stoga, prodao njivu i deo voćnjaka. Zadržao je kuću i dovoljno voćki da može da peče rakiju svake godine. Ostavio je, naravno, i obalu k Mirici i porodično groblje. Ipak, na Verin osamnaesti rođendan, desilo se nešto čudno: rečica je toliko porasla da je natopila groblje i odvalila deo zemlje, noseći kosti niz tok. Ivan je pokušao da spasi svoje pretke, uskočio je u vodu i grabio ka kostima, skupljao ih je na grudima kao grančice, ali nije vredelo. Reka je odnela većinu. Razočaran u sebe što nije predvideo takav ishod, preneo je spasene kosti na Nedodínsko groblje, gde je kupio

veliku parcelu i napravio porodičnu grobnicu. Ubrzo potom, Vera je upisala marksizam. Studirala je, dok se na trećoj godini nije zaljubila u asistenta Vlastimira. I on se zaljubio, pa su se tajno viđali, ali kako su bili nepažljivi, klobuk se ubrzo pojavio u stomaku i sve je izašlo na videlo. Vlastimir je stvarno voleo Veru i ubrzo su se venčali. Akademska karijera nije više dolazila u obzir, pa su se preselili u Nedodín. Vlastimir je predavao sociologiju, a Vera se brinula o novom članu familije – Jugu. Svi su bili skrхани i jedva preživeli tugu, kad je, pet godina kasnije, Jug umro od tumora na mozgu. Vera je narednih deset godina provela slabo govoreći, radeći na njivi i spavajući s mužem. Ali, iz njihovih odnosa ništa se nije rađalo. Kad god bi bio blizu vrhunca, Vera bi se izmigoljila i puštala ga da seme prospe negde drugde. Posle deset godina, kao da je odlučila da je dosta patnje. Otišla je nazad na studije i uz Milovanovljevu pomoć – živela je i jela kod njega – završila ih, vratila se u Nedodín i predavala u istoj školi kao i Vlastimir. Ubrzo potom, ponovo je zatrudnela. Nije je bilo briga što joj je doktor rekao da je trudnoća u njenim godinama rizična. Milan se, ipak, rodio zdrav i prav, snažnih, vrištavih pluća.

Pred Milanom se pružala bašta s kućom – sad vikendicom – u jednom delu, ograđena tarabom, ispunjena voćkama i cvećem koje je njegova majka brižno održavala u životu, a njegov otac pretvarao u već nadaleko poznatu rakiju. Pred njim se ukazivala sva težina

nekadašnjeg života koji je tu nastajao i nestajao, breme praznih grobova podno imanja, kraj Mirice.

Komšija je protandrkao traktorom vrlo blizu Milanove vikendice i trgnuo ga iz razmišljanja. Pogledao je oko sebe: sve zeleno, šareno od cveća i ploda – eksplozija prirode koja dopušta da se primiri. Barem na neko vreme. I on u tom pupečem svetu.

Misli su mu se brkale i izazivale čudna osećanja, podvojena i nejasna.

Ustao je i otišao iza kuće gde je čekala gomila naslaganog granja i drveća. U kršu je nazreo drvenu dršku sekire. Nogom je rasčistio grane i oslobodio glavu sekire. Zamahnuo je u prazno. Jednom, dva puta. Treći put je usmerio ušicu u izrezbareni panj starog hrasta. Raspalio je tačno po sredini i trenutak kasnije se mučio da izvuče oštricu iz godova.

Uhvatio je, zatim, sekiru s obe ruke – onako kako mu je Vlastimir pokazao još za njegov petnaesti rođendan – i krenuo ka kapiji vikendice. Kraj ulaza se uzdizala jedva živa kajsija, nakrivljena k tarabi u pokušaju da dobije još sunca, koje su joj uskraćivali visoki borovi.

Milan je odmerio drvo, pomerio se u stranu i zamahnuo. Čvrsto je držao dršku levicom, dok je desnu ruku pustio – na pola zamaha – da sklizne do druge ruke i tu se ukruti u stisku; vrh je pogodio cilj, zasekao, pa odskočio pola metra unazad. Milan je udahnuo, ponovio potez, izdahnuo. Stablo nije bilo debelo, tako da se

posle petnaestak snažnih zamaha već povilo, a onda i puklo u delu gde je zacepljeno; skljojalo se na zemlju, puštajući blagi šum grana i lišća koje udara o tlo.

Gledao je u patrljak koji viri iz trave, narandžastu unutrašnjost kore i mali broj godova. Znoj je curio s čela i niz leđa, bio je zadihan. Uhvatio je, opet, sekiru s obe ruke i krenuo do razgranatog gloga, pet metara od kajsije.

Zarastao u žbunje i kojekakvko korenje, glog se nije dao, pa je Milan morao da čupa gustiš oko drveta, dok se pred njim nije ukazalo izborano stablo. Milan je zamahivao i udarao, lomio drvo blizu zemlje i kroz pet minuta ga pobedio.

Na red je došlo šest obližnjih jelčica. Kupovali su ih za Novu godinu, a onda presađivali tu, kako bi *sačuvali prirodu*.

Milan je obarao dunje blizu ograde, a komšija je parkirao traktor uz plot i dugo gledao u njega – golog do pasa, pocrvenelog, zadihanog i blistavog od znoja – pre nego što mu je doviknuo. Milan ga je možda i čuo, ali nije imao nameru da s bilo kim razgovara.

Posle sat i po, palo je još sedam različitih stabala: četiri šljive, dve jabuke i jedna ogromna trešnja. Baš kad su crvenkasti plodovi tresnuli o zemlju i razlili se svuda po maslačku, vlatima trave i bubicama, stigli su Vera i Vlastimir.

Milan ih nije ni primetio, smešeći se palom drvetu, sve dok nisu prišli blizu i pozvali ga po

imenu. Vlastimir je urlao, a Vera je plakala i gledala unaokolo, stavljajući šake preko usta.

Vlastimir mu se približio, pipnuo ga po ramenu, na šta se Milan hitro okrenuo i skočio u stranu, postavljajući oruđe između sebe i oca. Vlastimir je digao ruke i zakoračio. Za Veru je to bilo previše: glasno je zaplakala, oslanjajući se o preživelo stablo.

Komšija je opet bio blizu ograde, sedeo u traktorskoj kabini i mirno ih posmatrao.

Vlastimir je šaputao Milanu kako je sve u redu, kako treba da spusti sekiru i pusti ga da ga zagrlji. Milan ga je gledao; njegovo lice nije odavalo šta i da li uopšte misli. Pogledao je k majci i zavrteo glavom. Zamahnuo je sekirom i zabio je u trešnji panj.

Vera je podigla pogled i videla Milana kako odlazi k Mirici. Vlastimir joj je pomogao da ustane i polako su, sve se držeći za ruke, pošli za sinom.

Milan je sišao do Mirice, kleknuo je i zaronio glavu u mutnu reku. Dve žabe su, uplašene komešanjem vode, skočile i otplivale. Milan je izronio, pa rukama stresao kapljice s očiju. Onda je zaronio još dublje u Miricu, tako da su mu virile samo stražnjica i noge.

Kad je izronio, obazreo se i spazio Veru i Vlastimira kako stoje ispod žalosne vrbe i tiho plaču. Nasmehio im se i klimnuo glavom, pa se okrenuo ka njima i položio celo telo na zemlju. Ruku sklopljenih kraj bokova, sve mirnije dišući, ležao je i osluškivao bat. Nije znao da li

je to udar njegovog srca o zemlju ili vibriranje komšijske mašine. Ali nešto u tom tutnjanju ga je veoma uplašilo.

GUMA I ČOKOLADA

Ne postoji jasno određena satnica kada treba da dođem na mamin rođendan, ali znam da kasnim. Ona će se sigurno potruditi da mi na to i ukaže, tako što će složiti tužnjikavu facu i promrmljati, tobože nezainteresovano.

„Mislila sam da nećeš ni doći.“

Stojim ispred drvenih nedavno lakiranih vrata. U jednoj ruci mi je saksija s gumenim cvetnim užasom, a u drugoj bombonjera. Pozvonim nosom, iako sam mogla rukom. Vrata otvara tata. Dok to radi, okrenut je k dnevnoj sobi iz koje dopire priča. On brunda, mislim da je pripit.

„Pa šta ako je moj rođendan, mogla si ti da otvoriš!“

„Onda okreće glavu i pravi smešak kad me vidi.“

„Staša!“

Iskrenost je u smešku i radost u glasnim žicama. Širom otvara vrata i grli me. Socijalni automat u meni proradi, pa ga tri puta ljubim u obraze; čestitam mu rođendan; smišljam zašto sam mu uzela cveće, kad ga on ne voli.

„Šta ti je to?“

Naravno, primećuje. Tutnem mu bombonjeru u ruke.

„Nešto za tebe, a nešto i za mamu.“

Namigujem, ulazeći unutra, brzo koračajući k dnevnoj sobi, kako bih završila sa svim ovim.

Tu je mama, koja je ustala i čeka da joj priđem i poljubim je. Ja to i činim, ignorišući ostale, pa joj dajem cveće.

„Evo i tebi nešto, da ne plačeš.“

Smešak je uvek tu, spreman da opali.

„Joj, što je lepo!“

Zagleda ga, pa ispruži ispred sebe, tako što mene blago odgurne u stranu i pokaže poklon ostalima.

Ujka i ujna gledaju s odobravanjem. Izgledaju dobro i to me užasno nervira. On sa svojih šezdeset, ona sa svojih četrdeset i malko – iako uvek kaže četrdeset.

„Pa nije Jeleni rođendan.“

Smeška se uja, dok mi previše čvrsto steže ruku. Tata stoji oslonjen na dovratak.

„Ja sam dobio čokoladu!“

Uzdigne bombonjeru, kao da ne mogu svi da je vide.

„Ta je dobra.“

Ujna se nečim oduševljava, valjda tatinim poklonom.

„Pera mi je kupio istu takvu prošle nedelje.“

„Jesi li sigurna?“

Ujakov glas je čudan. Kao da je shvatio moju grešku.

„Mama, mama!“

Najednom se začuje dečji glas. Obazrem se po sobi, kao da tražim utvaru. Ali kada mi nešto očeše kaput, pogledam dole i vidim ujinog sina. Dečaćić brzo uleće svojoj mami u krilo i šapuće joj nešto, sve vreme gledajući u mene. Tata mi uzima kaput, mama priča, dok seda i povlači me da sednem pored nje, a ja sve vreme piljim u sestrića, u njegove zle oči, dopola sklopljene, siktave. Ujna se, kada joj mali završi priču, udalji od njega i kaobajagi ga udari po nosu punom pega.

„To nije lepo!“

„Šta je rekao?“

„Ma priča koješta. Idi igray se u drugoj sobi. Tamo imaš kompjuter.“

Odbacuje dete s krila, udarajući ga po dupetu.

„Milice, šta je rekao?“

Uporan je ujka da održi svoj položaj u hijerarhiji njihove porodice. Ujna kao da ga je prečula. Naginje se i sa stola, na sredini sobe, diže čašicu s rakijom i gucka. Pravi grimasu.

„Dobra je?“

Tata je ponosan, iako je nije on pekao, već je pronašao seljaka na pijaci koji ima pristojno piće.

„Malo je jača.“

Tata odlaže bombonjeru na vrh uključenog televizora. Čini mi se kao da mogu da čujem emisiju koja se valja preko kutije, ali biće da je to samo šum.

„Hoćeš ti nešto da popiješ?“

Tata seda na fotelju preko puta troseda na kojem smo mama i ja.

„Može kafu.“

„Da nećeš možda bolje čaj?“

Brižna majka.

„Vidiš da si se prehladila.“

„Nisam se prehladila.“

„Kako nisi kad šmrčeš?“

Nasmejem se. Naglo i preglasno. Glupavo je – kao da imam trinaest godina, moje mesto je i dalje u drugoj sobi, s decom.

Tišina. Ujka žvaće žužu, ujna pijucka rakiju, tata pilji u bombonjeru, a mama ustaje i kreće ka kuhinji.

„Evo sad ću da ti napravim, samo da ostavim cveće.“

Gega se ka drugoj sobi, kao da nosi bog zna kakav teret.

„Šta ima, Staša?“

Ujka pokušava da bude ležerni tridesetogodišnjak. To, pre svega, potvrđuju njegove izlizane farmerke, kožna jakna i gel u kosi. Njegov opušteni ton i način govora isto tako.

Spremam svu snagu da odgovorim, ali nešto kao da mi ne da; tišina postaje preduga, neprijatna.

„Staša, pita te čovek nešto.“

Tata – uvek spreman na pravičnost.

Zamuckujem samoglasnike, pokušavajući da izgledam kao da sam se zamislila.

„Izvini, šta si me pitao?“

„Ma ništa, zaboravi. Nego, Đorđe, treba da vidiš kakav sam televizor uzeo.“

„Stvarno?“

„Nije normalan! Pedeset inča, tanak ko papir, šesnajst devet.“

Kroz prozor, iza mog tate, vidi se Nedodinsko nebo. Sivo. Belina snega koji se taloži na simsu odjednom me onespokojava. Želim sunce. I pošto ga neću dobiti, zamišljam: velika, užarena zvezda plamti iznad nas, svake sekunde eksplodirajući hiljadama praskova koji su dovoljno jaki da nas sve sprže.

„Evo kafica.“

Otvaram oči i mama od krkljanja u ušima postaje opipljiva osoba koja spušta šoljicu na sto. Seda pored mene. Tapše me po kolenu. Smeši se.

„Kako je na poslu?“

To je poslednje o čemu želim da pričam. Sva sreća, neko zvoni na vratima. Tata se uzvrpolji na fotelji, ali ga mama zaustavi pokretom ruke. Govori kako će ona ovaj put da otvori, a on je ni ne sluša, već naklapa s ujkom. Čujem mamu kako se oduševljava pristiglima – drugi ujak, njegova žena i petnaestogodišnji blizanci – poziva ih unutra, govori kako ne moraju da se izuvaju, uzima im kapute.

Konfrontacija je neizbežna. Uskoro naši geni preplavljuju sobu. Dva dečaka uđu i sednu ispod televizora, vadeći iz džepova šarene karte, i mi ih ubrzo ne zanimamo. Ujak Trajko

i ujna Jovana, neočuvani četrdesetogodišnjaci, smeškaju se, dok se pozdravljaju sa svima i sedaju jedno pored drugog, do ujke i druge ujne. Pitam se koje su nam Trajko i Jovana koleno, i kako se to uopšte računa jer on nije mamin rođeni brat. U celom tom mozganju, shvatam da je ovo sve mamina porodica i tuga me pobeđi, dok gledam u tatu koji sem svoje sestre, nema nikoga.

Odlazim u WC.

Dva puta obrnem ključ i sednem na klozetsku šolju. Žubor mokraće deluje mi preglasno. Želela bih da sam u vakuumu, ali mlaz ne prestaje, a smeh i povike iz dnevne sobe ništa ne može da utiša. Brišem se i povlačim vodu, ali ne izlazim iz kupatila. Spuštam dasku i sedam na nju, cepam toalet papir, praveći kuglice. Ređam ih na plastičnu korpu za prljav veš; kada ih ima dovoljno, prestanem, pa ih jednu po jednu lansiram udarcima kažiprsta. Mama će misliti da je ovo delo jednog od klinaca i prećutaće. Mada, čak i mene da osudi, ne bi mi ništa značilo.

Pokušavaju da uđu, ali kvaka samo škljoca u prazno.

„Neko je unutra!“

Kuka Miličin sin. Ne čujem njen odgovor, ali odlučim da izađem. Ne zato što će se mali unerediti – volela bih to – već zato što je moje skrovište narušeno.

„Evo ti.“

Ispaljujem otvarajući vrata, a pegavi me uplašeno pogleda, pa šmugne unutra.

Komad zida zaklanja dobar deo dnevne sobe, tako da vidim samo noge moje mame i blizance na podu. Stojim u predsoblju, kraj čiviluka i vadim, iz kaputa, paklicu cigareta i upaljač. Palim i, pošto dugo nisam pušila, osećam kako mi nikotin glavu čini lakšom. Dimim još neko vreme. Žgolja izlazi iz WC-a, seda za kompjuter i nastavlja da igra igricu u kojoj je pritisnuo pauzu. Blizanci ustaju i dolaze u sobu, odmeravajući me, smeškajući mi se u prolazu. Namignem im. To ih toliko uzbudi da se glasno zacerekaju, pa skrenu pogledе. Simpatični su mi, za razliku od Miličinog malog. Zato im ništa ne prigovaram, kad nalupaju čvrge pegavom i oteraju ga od kompjutera, preteći mu da će ga prebiti ako nešto kaže svojoj mami.

„Šta radiš tu?“

Mama stoji ispred mene, ćirilično slovo F.

„Pušim. Znaš da tati smeta.“

„Pa znam, ali možeš i tamo. Trajko puši tompus!“

Reč tompus izgovora kao da je to nekakva ekskluziva za naš dom. Njihov dom, to jest.

Nastavljam da pušim. Mama prolazi s tacnama punih kolačića i slanih grickalica. Ništa mi ne govori, čak ni za pepeo koji je pao na laminat. Odem do WC-a i uzmem papir, pa se vratim i kupim sivo đubre, bacajući sve to u šolju, zajedno s pikavcem, povlačim vodu.

Još jedna cigareta. Blizanci su pustili sestra da s njima gleda porniće na internetu. Gledam ih i ja, a oni toga nisu svesni. Veliki

crnac, svež iz teretane, gura svoj preveliki ud u preuski pol plavušice, belkinje naravno. I tako ukrug. Puštaju novi porno film, u kojem se dve Azijatkinje ljube i dodiruju, vrlo nežno, po klitorisima i sisicama.

Ovo me ne zanima, pa zagledam ostatak sobe. Pored mog starog kreveta i plakara – u kojem sad nema nijedne od mojih stvari – po sobi su poslagane saksije s veštačkim cvećem. Čini mi se kao da ih ima hiljade; artificijelna prašuma, u kojoj žive lutke jaguara i lažni preci Maja. Negde među njima, nalazi se i otkrovenje maminog kolekcionarstva – gumeni cvet, ponikao iz gumene stabljike, zabodene u pet kila kamenčića.

Opet neko zvoni. Do mene dolazi glas roditelja koji se nanovo natežu ko će da otvori, pa ih preduhitrim, odlazeći do ulaznih vrata.

„Eno, Staša je otišla.“

Otvaram vrata i na njima stoje tetka i teča. Gledaju svako na svoju stranu, a ćutnja koja ispunjava hodnik govori mi da su se svađali. Netremice gledam u teča Milana i shvatam da moram da sednem. Tetka Ana me hladno ljubi u obraz i prolazi kraj mene, a Milan se rukuje sa mnom, ljubi me tri puta, pitajući me nešto, ali ja ne mogu da ga čujem jer mi zuji u ušima. Zatvaram vrata i idem za njima. Moj otac ih pozdravlja. Pozdravljaju ih i ostali. Mama je već dovukla dodatne stolice iz kuhinje i sad smo svi u sobi, na okupu.

„Gde ti je Žika?“

„Ma, na pecanju je. Kaže, doći će kasnije.“

„Ako ne dobije upalu pluća, napolju je da se smrzneš.“

Teča se strese na pomisao o hladnoći koja se hvata po prozorima kao tanak sloj leda.

Kako bih skrenula misli s teče, gledam kroz okno. Čini mi se da vidim avion, visoko na nebu. Izgleda kao neonsko raspeće koje uzmiče po crnom svodu.

„Kako si, Staša?“

Sada više ne mogu da ga ignorišem. Postavio je svoju snažnu ruku na moje rame i ono se zažarilo. Uskoro mi se celo telo zagreva i osećam kako mi se obrazi rumene. On se sve vreme smeška i gleda me očima plavim kao arktički lednik. Bore na njegovom licu, povijene obrve, jaka vilica i savršeni redovi zuba – sve to me tera da mucam, dok govorim da sam dobro. Odgovaram na još dva-tri njegova pitanja, pokušavajući da ne kažem naglas koliko bih želela da ga poljubim. Želela bih da ga ljubim i ljubim i ljubim i da ga nikada ne pustim iz zagrljaja. Želela bih da je stalno u meni, da ga osećam celog. Da mu prstima prolazim kroz začesljanu kosu, bujnu i pored pedeset i pet godina života.

Ali shvatim da ću uskoro napraviti nekakvu glupost. Stoga se izvinim, ili barem mislim da izgovaram *Izvini*, pa odem do WC-a. Ulazim, ali ubrzo izlazim. Nanovo palim cigaretu i uvlačim kao životinja, puštajući dim da kulja na nozdrve. Posle pet dimova, shvatam da mi je hladno. Ne svuda, već dole, pa psujem i ulazim u kupatilo, zaključavajući vrata.

Papirom istapkam sekret s crnih gaćica i stidnih dlačica, operem ruke, bacim cigaretu i zapalim novu. Izađem.

Klinci su pustili nov pornić, ali ga ne gledaju – maltretiraju svog sestríca tako što mu jedan drži ruke iza leđa, a drugi ga golica. Mogu da vidim kako se pegavom digla kitica, dok vrišti i smeje se u isto vreme. Onda ga puste, pa sedaju za kompjuter i nastavljaju da gledaju tranvestita koji zlostavlja nekog tipa. Očito im je sve to dojadilo jer ih čujem kako komentarišu ujna Milicu. Meni je dosadno da slušam gadosti koje bi joj radili, pa odlazim u dnevnu sobu.

Sedam što dalje od Milana, gledam u TV, pušim jednu za drugom i mehanički odgovaram na pitanja, čekajući da prođe pristojnih sat vremena i da odem kući. Gledam u bombonjeru na televizoru. Zamišljam kako se čokoladice u njoj tope, prelivaju aparat i kaplju na gumeni cvet koji je mama donela da se pohvali tetki i teći.

Vetar duva, nanosi sneg na prozore. Zatrpani smo.

DVANAEST SATI DUNJE NOVAKOVIĆ

Andeli

Kobilu su držala dva pomoćnika, dok je vlasnik životinje pokušavao da je tapšanjem po njušci i vratu barem malo primiri. Životinja je znala šta joj se sprema. Nešto se nije poklopilo. Tvrдила je pazar. Rzala je i ritala se zadnjim nogama tako da je izgledalo kao da će poleteti. Postalo je opasno i za ljude oko nje, kao i za pastuva kojeg su uveli u koral. Mužjak je bio pomamljen. Crveno ralo je visilo i slinilo, dok je on nemoćno pokušavao da zaskoči kobilu i uvali se u nju. Ženka je škljocnula zubima dvatri puta, trupnula prednjim kopitima i ispišala se. Onda je još dva puta štrcnula mokraću. Mužjaku ništa nije bilo jasno. Hoće li, neće li? Navalio je na nju, propeo se na zadnje noge, upravio pol u rupu i krenuo, ali se brzo bacio u stranu – kobila se ritnula baš kad je hteo da joj padne na leđa. Još malo mokraće, rzanja i prašine koju dižu napaljene životinje. Džaba što su je držala dvojica, što je treći milkio i molio i zvao po imenu, džaba što je konj u mošnicama skrivao kvalitetnu spermu, kobila se ritala i bacakala, negodovala, neće joj se i hoće.

Veselin Veca Veković sve je to posmatrao nalakćen na kapiju manježa. Obučen u beli,

musavi mantil, kaljače i s reklamnim kačketom na glavi, prebiraio je jezikom po ustima ostatke sendviča koji je pojeo za doručak. Njemu je to što kobila nije htela da se pari predstavljalo mali problem. Znao je da će uskoro da ga pozovu po nadimku i kažu mu da ga dovede, tog jadnog konja koji će biti supstitut dok se furija ne smiri. On će da se teško odvuče do štale, podmiti lažnog jebača kockom šećera, stavi mu ular i uzde i dovede ga do ograde. Pastuvčinu će, dotad, već da sklone da izduva i da se sačuva za pravo trpanje, a jadničak u njegovim rukama toliko će da se popali od kobile u teranju da će mu se crveni kurac odmah da mu se pojavi među nogama i toliko će biti omamljen smradom iz ženke da će bez ikakvog nagovora ili podmićivanja da kidiše na nju, a ona će ponovo da se buni, izvija se i skače, frkće i negoduje, čekajući ko zna šta da joj klikne u glavi, ne bi li onda, najednom kao smrt stala, zadovoljno zarzala i pomerila repinu u stranu, puštajući blesana da se ponada kako će se ubrzo razbaškariti u njoj. Ali taj trenutak je najbitniji. Dvojica koji su odvukli pastuva u stranu brzo će da ga dovedu nazad do kobile, a on, Veca, skloniće prevarenog u stranu (u tome će mu pomoći još jedan radnik) i pastuv će moći nesmetano da prodre u kobilu, trgne se nekoliko puta i pusti seme da slobodno teče.

„Veco, dovedi Đoleta.“

Veca se odvoji od ograde u jednom pokretu, šmugnu kroz kapiju i zatvori je za sobom, hitajući do boksa s jadničkom. Pomislio

je na svoju dragu Dunju i tako je otpočeo poludnevno mučenje samog sebe; emocionalno izgladnjivanje u kojem je bezrazložno upirao svaku sinapsu k njenom obliku i liku, znajući pritom vrlo dobro da će je videti tek za dvanaest sati, u devet uveče.

Đole je smeđ konj kojim bi se svaki poglavica podičio, ali na Nedodinskom hipodromu služi za sramno čikanje, pa je Veselinu uvek bilo žao kad bi morao da ode po njega. Podmitio ga je, sačekao da sažvaće slatkiš, pa ga je zauzdao i izveo iz boksa, polako šetajući nazad, razmišljajući da li je u redu da Dunji večeras pokloni neku knjigu.

S kobilom je bilo sve kako je Veca predvideo, hiljadu puta već video i iskustvom znao redosled.

Ubrzo je vratio Đoleta među ograđeno seno i dao mu još malo šećera, sve vreme piljeći u iziritiranu i dalje isplaženu, cakleću kurčinu.

Zatvorio je Đoleta i otišao da vidi da li treba još nešto da se uradi. Parenje je završeno, bilo je još mnogo toga da se pozavršava na hipodromu i ergeli, ali ništa preterano bitno. Veselin je odahnuo – obavljajući lagane poslove, barem će moći na miru da razmišlja o Dunji; kao mantra – om, om, om; Dunja, Dunja, Dunja; nja, nja, nja.

Posle posla, nije mu se išlo kući, već je odlučio da svrati do knjižare i definitivno počasti svoju ljubav knjigom. Voleo je da se priseća trenutka kad je prvi put shvatio da je zaljubljen u Dunju i da je ona jedina žena za njega. Video

ju je među konjima; trener ju je vodio od životinje do životinje i upoznavao, terao je da ih mazi i pipa – tobože, plašila se da je ne ujedu – i davao joj grickalice da im nudi, ne bi li se navikla na njih i oni na nju. Smejala se. Toga se najbolje sećao. I tad mu je bilo jasno, shvatao je to, iako odmah nije sebi priznao. Nešto slično sreći, opštoj i sveprožimajućoj. Kao kad se ptica posere u letu i govno sleti nekome na teme, isto tako se i ovo desilo slučajno i na trenutak ga je uplašilo, pa nasmejalo. Sreća, kunem vam se.

Nastavio je da je viđa na hipodromu, sve više mu se dopadala, a onda ju je jednog dana video s trenerom. Ljubili su se kratko, nedovoljno da Veca shvati šta je uopšte posmatrao; skidali su se, hitro i divlje. Izgledalo je kao da ih boli, stenjali su i pritiskali se jedno o drugo, trljali i grizli, sve dok se trenerovi guzovi nisu skupili i stresli, a Dunja otpustila kratki, ali glasni smeh, nakon čega su se na brzaka obukli i osvrnuli oko sebe poput urotnika. Veselin je bio skriven staklom i suncem koje je bleštalo i bilo o njega tako da nisu mogli da ga vide, ali on je njih gledao i to ga je povredilo. Trener je, nakon dve nedelje, ispao svinja prema Dunji i ona ga je zamenila, a Veca je više nije viđao da bludniči po hipodromu, pa je skupio hrabrosti da joj priđe i upozna se s njom.

Kod kuće, kratka pozdravljanja s ocem, pitanja kako je bilo na poslu, odnosno u šetnji po parku, da li je gladan, nije, a da li je jeo, jeste i ostavio mu je dve punjene paprike, hvala, i šta je to u kesi.

Veca nije želeo da priča o Dunji sa svojim ocem. Mislio je da je ovaj star i usamljen, da malo prijatelja i komšija što ima čini njegov društveni život apokaliptično depresivnim i praznim, da je smrt Milice, Vecine majke, označila tog čoveka kao bogalja, emotivnog i fizičkog. Ko je onda on, njegov sin, koji treba da mu pomogne iz naklonosti i zahvalnosti zbog obavezujuće roditeljske ljubavi, ko je, dakle, on da mu priča kako je srećan, zaljubljen, kako se šeta slobodan i velik, kako živi.

Nije ni hteo da mu kaže za nju, ali ona je jednom, nenadano, svratila u njihov stan, ne bi li Veselinu pozajmila obećanu knjigu koju *mora da pročita*, a onda ju je Ivan uveo unutra i ne želevši da čuje ne kao odgovor, praktično je primorao da posedi s njim, popije kafu i popriča.

„Šta ti je u kesi?“

„Knjiga.“

„Od kad ti čitaš?“

„Nije za mene.“

„Aha. A šta vam je danas? Godišnjica?“

Ivan se krivio na fotelji ne bi li bolje osmotrio Vecu, koji je iz plakara, u drugoj sobi, vadio odeću i upoređivao šta s čim bolje ide.

„Ne. Onako ću da joj poklonim.“

Bio je toliko neodlučan da se, na kraju, i Ivan uključio u kombinovanje odevnih predmeta.

Veselin i Ivan sede ispred televizora i gledaju film. Odnosno, Ivan ga gleda, smeje

se i komentariše replike, a Veca zuri u kocku i nervozno tapka po ekranu mobilnog telefona. Osam i dvadeset tri. Veca sedi u gaćama – ne sme da dozvoli sebi da se, sveže okupan i namirisani dovoljno da ga čovek može okačiti o retrovizor, oznoji – čeka da sat pokaže osam i trideset pet, pa da se spremi i krene ka kafiću i Dunji.

Poruka. Veca je drhtavo podigao telefon. Srce mu je zabrundalo kad je video da mu Dunja piše. Javljala je da će zakasniti deset minuta. Veselin se osmehivao – to je tako ličilo na nju – pisao kako nije problem, da i on ima još nekoliko stvari da obavi, te da će se taman naći u devet i petnaest. Svaku rečenicu je zakitio s po dva smajlija, a na kraju je poslao i stiker pčelice koja je stalno u pokretu. Dunjin odgovor je izostao, a Veselin je nastavio da sedi u gaćama i pilji u televizor, petnaest minuta duže nego što je planirao, pa se obukao, kupio knjigu u kojoj je, u međuvremenu, nakitio posvetu i pošao na dejt.

Stigao je u kafić *Mažino linija* pet minuta ranije. Bio je sav znojav od uzbuđenja i žurbe, ali nije, naravno, bilo potrebe da hita, jer je Dunja došla tek u pola deset. Kad ju je video kako stupa u popunjenu baštu kafića, premro je. Izgledala je odlično – kosu je svezala u crnu rupu-punđu, uvek našminkana, ali ne previše, tek da istakne šta treba na iovako savršenom, oblom licu prćastog nosa i ogromnih, tamnih očiju. Njena vitka figura ugurana u majičicu na bretele i šortsić od džinsa je spretno i odlučno

pronašla putanju između izmaknutih stolica, gostiju i stolova prepunih pića i prišla Veci, šireći usne u osmeh i izvinjenje.

On ju je poljubio kao oroz, nežno i sa zebnjom polažući usne na puder njenog obraza, pridigao se, pritom, pa naglo seo.

„Ma nema veze. Sad sam i ja stigao.“

Podigao je čašu popijenog piva ka konobaru, pokazao kažiprstom druge ruke na nju, pa je napravio znak viktorije kažiprstom i srednjakom, a dobro uvežbani znakovni prepoznavalac pijanih želja je klimnuo glavom i pred njima su se našla dva piva.

„Pa šta ima, kako si?“

„Sve po starom. Evo, ovo je za tebe.“

„Knjiga! Jao, hvala ti. Nisam čitala ovu, a Marija mi je preporučila još odavno.“

„Kažu da je dobra.“

„Nego, moram odmah da ti ispričam šta mi se desilo. Zato i kasnim.“

„Šta? Nešto na poslu?“

„Ma jok. Nećeš mi verovati.“

„Pa reci!“

„Bila sam posle posla na bazenu. Otišla sam da se sama malo osunčam. Nije mi padalo na pamet da ulazim u vodu. Ceo Nedođin je na bazenu. Voda je kao bara. Užasno. Ali, volim da se sunčam pored bazena. Pa znaš već. E, i dok sam se sunčala, prišao mi je, naravno, neki smarač.“

„Strašno. Mislim, kako ljudi ne kapiraju da želiš da budeš sam.“

„Pa da. To ni meni nije jasno. Dobro, ajde, nisam čitala ili imala slušalice. Ono, blejala sam.“

„Svejedno. Nije u redu.“

„Znam. To sam mu i rekla. Ono, krenuo je da me smara nešto, kako se zoveš, ja sam Željko i ti fazoni.“

„Seljak. Koga briga što je on Željko.“

„Pa to. I ja krenem da ga skidam s kurca. Dečko skloni se, uživam i tako to.“

„I?“

„I ništa. On ostao tu još neko vreme. Nešto je mucao. Zbunio se. Mislio je da sam sto posto gotova. Mislim, lik izgleda kao bomba. Napucan, trbušnjaci. Preplanuo tu na bazenu. Vidiš ga, ceo dan je tu, radi sklekove i sunča se.“

„Strašno.“

„Ma da. Vidim ga posle, tu je s drugarima. Takvi su svi. Pilje u mene. Znam da pilje iako imaju naočare. Pa i ja sam imala naočare, pa sam piljila u njih. I onako, mahnuo mi dva puta. Kao, faca je. Nemam ja šanse, njegova sam i to.“

„I šta je bilo?“

„Ništa. Krenem ja polako kući. Već je bilo kasno, već su i zatvarali bazen jer vaterpolisti imaju trening od osam valjda. I dođem ja do bicikla. Otključam lanac, sve se namestim. Kad, pukla guma.“

„Nemoj da pričaš.“

„Nisam ni izvalila. Sigurno sam je probušila tu, kad sam stigla. Znaš da oko bazena stalno bleje neki klinci. Cirkaju, pa razbijaju flaše.“

„Ma znam. Ne volim ja bazen.“

„Ma, da, bez veze je. Nego, ja popizdela. Probušena guma, treba da stignem kući. Ako guram bicikl, zakasniću na sastanak s tobom bar sat vremena. Još dok se spremim. A i treba mi bajs ujutru za posao. Moraću da menjam i gumu kad se vratim. Ma, kaos u glavi. Ono, baš mi je pokvarilo dan.“

„Mogu samo da zamislim.“

„Užas. Znaš ono kad ti nešto baš sjebe dan, a sve je bilo kako treba.“

„Aha.“

„E, i sad ja tu psujem, vrtim se u mestu. Pipkam gumu, ne znam šta da radim.“

„Pa što nisi zvala, mogao sam da dođem po tebe?“

„Pa slušaj. Vrtim se ja tako, kad priđe mi onaj tip.“

„Željko.“

„Da, Željko. I odjednom nije bio onakav kao pored bazena. Bio je baš OK i normalan. Nije me muvao i smarao. Nego se ponudio da me odbaci gajbi. Ja prvo nisam htela, ali malo smo tu popričali. Ono, ko je, šta radi, ko sam ja. I kao, ajde. Utovario on bicikl u kola, odvezao me kući. Onda je navaljivao da ispadne džentlmen do kraja. Kao, da mi popne bajs. Ja ne znam

šta mi bi. Valjda sam bila sluđena od svega. Otkud znam. A i bio mi je nešto sladak, dok smo se vozili do mene. Pričao mi je kako radi u Crvenom krstu, stalno su na nekim akcijama, a kad nisu, voli da dođe na bazen.“

„Znači neki kul lik?“

„Ma da, skroz. I ponese meni on bicikl gore. Ja ga još pozovem u stan. Kao, na ledeni čaj. I on prihvati. A nadala sam se da neće. Međutim, uđe on kod mene, sipam ja čaj. E, da li mi veruješ da ne znam ni kako ovo da ti kažem, ali ja sam se pojebala s njim. Tek tako. Ja sam njega startovala. Razumeš. Samo mi je došlo.“

„Ladno. Kakva si kraljica.“

„E, bukvalno sam se tako osećala. A on je bio malo zbunjen, videlo se. Kao ono kad sam ga odjebala na bazenu. Tako je izgledao. Imao je malo tupavu facu.“

„I šta je onda bilo?“

„Ništa. Pojebali smo se i otišao je. Ali smo razmenili brojeve. Sladak je. I šta znam. Videćemo se sutra. Na bazenu. Rekao je da ne ide s drugarima, nego će da izbleji sa mnom. Kažem, sladak je. Mislim da sam, na kraju, ja njega prepalala.“

„Pa strava. Jel' se barem dobro jebe?“

„Kô mašina. Ali mica je, onako, bio je nežan. Kao, vladao je situacijom. Znaš da ja tako volim, pričala sam ti za Ogija i to.“

„Aha.“

„E, pa, i ovaj je onako dominantniji. Ali je nežan. Vidiš ga da želi da ti bude lepo.“

„I bilo ti je lepo?“

„Jao, jeste! Vidi me kako sam uzbuđena!“

Veca je insistirao da plati račun, ostavio bakšiš konobaru, poljubio je Dunju u isti onaj obraz, oprostio se s njom i tromo, pretromo krenuo praznjikavim ulicama do kuće, sekući dan koji je taman počinjao treću smenu.

Negde na pola puta do stana, iz Veselina je grunulo; letnji pljusak, silovit i nagao, ali kratkog veka. Nije u njemu bilo mnogo tuge jer mu je sve to bilo vrlo dobro poznato. Ipak, uvek mu je bilo teško kada bi morao da odigra ulogu najboljeg druga do kraja. Jer njene veze i vezice nemaju veze s ljubavlju, ona, u stvari, mislio je Veca, ni ne zna da voli, već samo da žudi i ispunjava se kratkoročno, ali on bi mogao da je nauči šta je to kad se neko ljubi.

U stanu, Ivan je dremao ispred upaljenog televizora. Na kauču, pored njega, sedela je usnula komšinica Olja. Veselinovo pripito borenje s ključaonicom i kvakom ih je razbudilo. Kad je ušao, Olja se izvinila, cokila Ivana u ugao usana i otišla kući.

„Jel' joj se svidela knjiga?“

Veca je već bio u drugoj sobi, svojoj, skidao se i spremao da legne u jedva namešten krevet. Ivan se pojavio u dovratku, naslonio glavu na ragastov i posmatrao ucveljenog sina kako se, kao crv, penje na ležaj i puhće, ubrzano dišući od alkohola i tuge koja se kao granata opet raspukla po celom njegovom telu.

„Šta se desilo?“

„Šta misliš da se desilo?“

Veca se okrenuo na stranu, sakrivši suze potiljkom, a Ivan je zavrteo glavom na to beboplačje i odmahnuo rukom.

„Konju jedan.“

Sutra ujutru, na poslu, Veca se osećao loše. Ne zbog piva. Osećao je mučninu i želju da vidi Dunju, da se prišljamči vratima stana, dok se ona i Željko kidaju, i da prisluškuje, sve dok ne postane dovoljno otupeo da se samoubije.

Kad je prošao pored Đoletovog boksa, konja nije bilo. Znao je da tog dana nema nijednog parenja. Zato je zaustavio džokeja koji se muvao tuda i pitao ga da li zna gde je životinja.

„Ujeo je Dekija sinoć, dok ga je timario.“

„Stvarno? Zašto?“

„Ne znam. Odjednom. Ritao se celu noć. Mislim da su ga odveli u mesaru.“

Džokej je nestao ispred Vece zakucanog pogleda u vratnice boksa. Zamišljao je konja koji je bio dobar samo kao jedan dugi, crveni cilindar; zamislio je Đoletu kako ga u mesari režu i tranžiraju, kako ga odvajaju od kože i kostiju i kopita; melju ga do neprepoznatljivosti i pretvaraju u čitave nizove kobasica.

I nasmejao se.

SUVE RIBE

Vazduh je naglo osvežio i miris mora udarao je kroz prozore automobila. Deca su se probudila i mumlala sa zadnjeg sedišta; nešto o Mesecu koji je bio visoko na nebu i o zamišljanju želja. Vojislav se trudio da isprati svaku serpentinu i ne surva sebe i svoju porodicu u krševitu nizbrdicu. Danica je zabavljala tek probuđenu decu, odmotavši sendvič i podelivši ga napola. Mali Ivan i mala Ksenia brzo su ućutali, usta punih hleba, namaza i salame.

Vojislav zevnu, pa okrenu volan nadesno.

„Mislim da sam video delić pučine.“

Danica se uspravila u sedištu i pogledala mužu preko ramena, ali nije videla ništa do mračnog krajputaškog šipražja, obeljenog mesečinom.

„Kad ćemo da stignemo?“

Ksenia je mljackala.

„Za dvadesetak minuta.“

„Pola sata.“

Ispravi Voja.

„Dobro, pola sata.“

Voja se nasmešio. Drum se pred njim otvarao kao rolna filma. Mogao je i da ugasi svetla, toliko je mesečina bila po svemu oko njih.

„Hoću kod mame.“

„Ne možeš sad kod mame. Strpi se još malo. Ako ste završili sa sendvičima, možemo da pevamo.“

„Jel' može *Miš je dobio grip?!'*“

Danica zapeva.

Pratili su je Ivan i Ksenia, sve podržavajući ritam tapšanjem majušnim šakama. Danica se okrenula koliko je god mogla u svom sedištu. Stresla se kada joj je prohladni morski vazduh pogodio mokra leđa. Nastavila je da peva, gledajući između Ivana i Ksenie u dva fara koja su ih sve vreme pratila.

Milovan je pokušavao da gleda u put, a ne u kraj Vojinog automobila – dva svetla koja skreću i vijugaju zamalo su ga uspavala i nije želeo da se to ponovi. Kako bi se još više osigurao od sna, pričao je svojoj ženi sve što mu je padalo na pamet.

Ana nije obraćala mnogo pažnje na muževljevo trtlanje. Bila je zavaljena preko oba zadnja sedišta, ruku prekrštenih na nabreklom stomaku. Piljila je u mesec, uživajući u strujanju vazduha. Probala je da oseti trzaje organizma u sebi, ali je beba bila sasvim mirna – skrivena u toploj utrobi.

„Misliš da je Ksenia dobro?“

Miletu je trebalo vremena da shvati kako ženino pitanje nema veze s njegovom pričom. Kao odgovor, uspeo je da iscedi jedno *a* i niz brzih pogleda u retrovizoru. Ana je ponovila pitanje, zagledana u bledu dojku.

„A šta bi joj falilo?“

Žena je slegnula ramenima, pa se uspravila, jednom rukom držeći stomak, a drugom se oslanjajući o sedište.

„Ne znam. Zabrinuta sam.“

„Nema zašto da budeš zabrinuta. Voja je moj brat.“

Naglo prekinu rečenicu, shvatajući da to što je neko nekome brat ne znači ništa.

Naslonila se na prozor. Promaja više nije prijala – ježila joj je kožu i dražila bradavice, terala da zamišlja svoj plod skvrčen i tresući od hladnoće.

„Zatvori prozor. Molim te.“

Milovan se hitro okrenuo, pa vratio drumu. Prebrižni budući otac.

„Šta, nije ti dobro?“

„Molim te, samo zatvori prozor i ne paniči.“

„Dobro, samo pitam.“

I nastavi da priča unedogled, okrećući ručicu mehanizma za zatvaranje prozora.

Stigli su za pola sata, kao što je Vojislav i predvideo. Zaustavili su kola kod zemljanog nasipa. Šljunak pod točkovima je krckao, dok su vozači pokušavali da izravnaju kola s nepostojećim parking linijama. Svuda oko njih širio se miris soli, miris smilja. Skoro da su mogli da osete kako im se koža zateže i pecka ih; kako se boja kola ljušti, a metal pod njom rđa i odumire pred naletom prirode. More nisu videli zbog nasipa i žbunja. Samo visoke

planine koje su formirale zaliv, tama oblaka koji su zaklonili mesec.

Danica je prva stupila na šljunak i dotrčala do kraja nasipa. Pogledala je u mračne obronke, mrak-ploču iznad i ispod njih. Ražalostila se. Okrenula se i obratila svima i nikom.

„Ne može da se vidi.“

Ksena je grlila Anu koja se jednom rukom pridržavala za automobil, a drugom prihvatala zagrljaj svoje devojčice.

„Šta ne može da se vidi?“

„Pa more! Sve je crno.“

Ivan je dotrčao do nje i sam pokušao da upre pogled i možda vidi ono što njegova majka ne može, ali dečje oči su bile isto toliko nemoćne.

Najednom, glas iz mraka.

„Dobro veče.“

Deca su se prepala i pripila uz majke, koje nisu bile ništa manje uplašene, samo sabranije. Voja i Mile su prišli jedan drugome i zagledali se u priliku koja se u obrisima odvajala od tame. Farovi su bili upaljeni na oba automobila, ali pogrešno usmereni, tako da je figura suvog čoveka srednjih godina postala vidljiva tek kada im je prišla na rukohvat.

„Nisam vas valjda uplašio? Ja sam Isa, sa mnom ste pričali o kući.““

Nasmešio se i pružio ruku.

Svima je laknulo, a Voja je prvi reagovao.

„Ja sam Voja.“

Rukovali su se.

„Malo ste nas uplašili.“

„Nisam hteo.“

Isa pruži ruku Milovanu.

„Milovan, drago mi je.“

Isa se nasmeši.

„Ovo mora da su gospođe i deca.“

Kratkim mahom šake pozdravio je ostatak.

„Video sam svetla, dok ste se spuštali niz planinu, pa sam požurio da vas sačekam. Sad će i momci da dođu da pomognu oko kofera.“

Ani se otelo.

„Momci?“

Utom, kao magijom stvoreni, od crnog što ih je okruživalo okrnjila su se još dva muška tela. Goli do pasa, senke su se igrale po njihovim vretenastim torzoima i grubim licima.

Isa baci brz pogled na dvojicu pristiglih, pa pljesnu rukama.

„Hajmo. Kuća nije daleko.“

Šljunak se, kroz pet-šest metara, pretvorio u sitni pesak, zbog kojeg su im koraci postali teški i lelujavi. Strah je splasnuo: deca su se zatrčavala unaokolo i smejala se, majke su im se pokroviteljski smešile, a očevi su razmišljali kako su pogrešili, kako je trebalo da idu negde drugde na letovanje, a ne da ugovaraju privatni smeštaj kod ko zna koga.

Isa i dva momka su hodali bez reči. Njihova tela odbijala su mesečinu, ličili su na utvare – nemi, srebrni, prizvani iz mraka.

More se ubrzo pojavilo. Nekih sto metara udaljeno, gibalo se u blagim, niskim talasima. Pljuskanje vode ih je sve okrepilo, kao i miris soli koji se pojačao i zaludeo im tela. Na sredini plaže od beličastog peska, stajala je kuća na sprat. Drvena građa činila se novom ili barem dobro očuvanom. Na donjem spratu žmirkala je sijalica.

Ubrzo su se našli na pragu i prošli kroz vrata koja je Isa otvorio, sve se smešeći. Unutra je bilo sređeno: kompjuter, televizor, nov nameštaj, uredna kuhinja puna šerpi, lonaca i tiganja. Jedino što je ružilo prizor bila je starica – vreme samo – izborana i zgrčena, zavijena u crnu ešarpu i crnu haljinu.

Danica je stala ispred stare.

„Ko je ovo?“

Isa pomazi babu po ramenu.

„Moja majka. Nisam mogao da je ostavim u selu.“

Onda je dao instrukcije momcima, na šta su ovi poneli kofere i torbe na sprat.

„Neće vam smetati.“

„Nadam se da ona ne ide uz kuću.“

Milovan se trudio da ovo kaže kao šalu, ali ispalo je drugačije.

„Ne. Ne ide.“

Dvojica mišićavih su se utom spustili niz stepenice.

„Sviđa li vam se?“

Isa je širio ruke i grlio prostor.

„Odlično je. Sve je kao na sajtu.“

Voja je ždraknuo po sobi, stojeći s rukama na kukovima.

„Mislili ste da sam vas lagao?“

Vojislavu se reči pogubiše od mlakog srama koji ga je ispunio. Vojina žena prihvati, diplomatski.

„Nismo mislili da ste lagali, ali takve stvari se dešavaju.“

„Kuća je stvarno fenomenalna.“

„Treba tek da vidite plažu.“

„Mama, ajmo na plažu!“

Jedno dete je počelo, a drugo ga zdušno pratilo u kukanju.

Ana ih je pomilovala.

„Ne možemo sad na plažu. Moramo da se raspakujemo i spavamo.“

„Zašto ne bi gospođe ostale s decom i raspakovale se, a mi muški pošli na plažu?“

Starica je zamrmrljala, na šta joj je Isa odgovorio na nerazumljivom jeziku. Izborana se primirila, zaklimala glavom.

„Umorni smo. Ne bismo sad na plažu.“

„Nisam mislio da se kupamo. Uveče, kad je ovako jaka mesečina, može da se hvata riba. Momci će da uhvate dve-tri, pa možemo sutra da vam ih ispečemo na roštilju.“

„Šta će vam onda Voja i Milovan?“

Ana je bila besna od straha.

„Pa i ne trebaju nam. Ali riba je slađa čoveku kada je sam uhvati. Jel' tako?“

Voju je ovo neverovatno oraspoložilo, pa se osmehnuo.

„Možda bismo mogli da odemo. Što kaže čovek, taman dok se raspakujete.“

Danica uputi Vojislavu pogled koji je trebalo da mu kaže kako je idiot i da neće da ostane tu sama s Anom i decom. Njen muž, međutim, strese njenu mimiku u jednom sleganju ramena.

„Šta kažeš, Mile? Idemo?“

„Ne idi.“

Ana je siktala Milovanu u uho.

„Šta ti je?“

Milovan obgrli ženu, pa je poljubi u čelo.

„Ne želim da ostanem sama.“

„Nisi sama. Tu su Danica i deca.“

„I njihova baba!“

„Pa da. Eto, vidiš, nisi sama.“

„Neću da ideš tamo!“

Milovan je shvatio ovo ponašanje kao ženine poludele hormone, pa se udaljio od nje. Zaklimao je glavom, skupljajući usta.

„Što da ne?“

Zatim je bacio pogled po ostalima u prostoriji.

„Idemo da uhvatimo ribu za sutra.“

„Videćete, mnogo je lepo na moru.“

Momci su izašli iz kuće i ostavili otvorena vrata. Isa se zaputio k njima, pa stao na dovratku.

„Bićemo mi napolju, dok se spremite.“

„Spremni smo.“

Voja je već bio pored Ise. Isa ga potapša po ramenu, pa Vojislav izađe iz kuće.

„Ne ostavljaj me.“

„Ne ostavljam te. Idemo po ribu i brzo se vraćamo.“

Milovan je poljubio ženu. Ova se izmakla i lupila mu šamar. Milovan je zavrteo glavom, pa izašao i tresnuo vratima.

Poslednje što su žene čule bilo je Isino izvinjavanje i Milovanovo brundanje o tome kako su trudnice lude.

Deca su, izmorena putovanjem, brzo zaspala. Baba je mirno sedela i ćutala, ne obraćajući pažnju ni na koga. Kao da je postojala van vremena i prostora u kojem su se kretale Danica i Ana. Njih dve su shvatile da su ipak ostale same, pa su prišle jedna drugoj i zagrlile se. Zatim, ne želeći da priznaju strah i ranjivost, brzo su se udaljile, prekrstile ruke, pa ih opustile kraj tela. To ih je nasmejalo, ali su ubrzo prestale sa smehom jer im se učinio tuđ i previše glasan u nepoznatoj kući.

„Šta da radimo?“

Ana je gledala oko sebe, tražeći skrovište.

„Kako to misliš?“

Danica je zbunjenošću htela da se odbrani od užasa koji ju je prožimao.

„Kako kako to mislim? Mislim na to da smo došli u ovu vukojebinu. U nepoznatu

kuću nepoznatih ljudi. I da su oni odveli Voju i Mileta sa sobom, a mi ostale ovde same s nekom babom. Ko zna šta rade. Možda će da nas kidnapuju ili da nam otmu decu.“

Danica je sve ovo slušala i ma koliko želela da urazumi Anu, nije mogla. Piljila je u dečicu i zamišljala kako dva snažna momka kolju njihove muževe, a zatim se vraćaju da dokrajče njih dve i uzmu Ksenu i Ivana.

„I? Šta ćemo?“

„Ma pričaš gluposti.“

„Ja pričam gluposti?!“

Naglo su ućutale i pogledale ka starici, ali ova nije ništa rekla, niti se pomerila.

„Tiše malo.“

„Što tiše kad pričam gluposti?“

„Dobro. Šta hoćeš da radimo?“

„Ne znam. Ali moramo da smislimo.“

Opet se obazrela oko sebe, pa vratila pogled na kuhinjske elemente.

„Uzećemo po nož. Pa ako ginemo, da ne ostanemo dužne.“

Danici je ovaj komentar bio smešan, ali su joj se ubrzo vratila lica nepoznatih ljudi; iskežena, nakazna lica od mraka uzeta i umetnuta u živote nje, njenog muža i deteta – ubistvena lica.

„Nije trebalo da odu.“

„Ja sam lepo rekla. Još sam i trudna, samo mi treba da pobacim od straha.“

Danica je klimala.

„Dobro. Uzmi nož.“

Momci su odnekud izvukli baterijske lampe i sekli noć žućkastim trakama.

„Šta će im lampe kad se vidi od meseca?“

„Ali vide i životinje.“

Vojislav je gledao u Isin potiljak, ali je znao da se čovek sigurno nacerio.

„Ne razumem?“

„Svetlo ih plaši.“

Mile se, kao čovek koji je jednom bio u lovu, našao prozvanim da se ozbiljno uključi u priču.

„A čega ovde sve ima?“

„Mislite na životinje?“

Isa se okrenu i mesec mu obasja profil – srebrn i leden.

„Pa, da. Mislim, ima li divljači?“

„Kažem vam, koliko hoćete. Najviše ima vukova.“

Milovan se okrenuo levo, pa desno, osluškujući. Međutim, ni traga od zveri.

„Čega još ima?“

Dva mladića su razmenila tri-četiri reči, a Isa je na to promrmljao.

„Još malo, pa smo stigli.“

Vojislav i Milovan su bili zbunjeni ovim zvaničnim objavljivanjem. Isin smešak učinio im se ispunjen zadnjom namerom.

„Zajebali smo se.“

„Što?“

„Zato što smo krenuli. Žene su tamo same, ko zna šta može da im se desi.“

Voja vrati pogled s meseca na Milovana.

„U kom smislu?“

„U smislu da su nas ovi odvukli od kuće i žena. Ne možemo ni da ih vidimo ni da ih čujemo.“

Voja je okrenuo glavu i pogledao u šipražje, pesak i pobeljeni mrak.

„Idemo samo po ribu za roštilj. Šta ti je?“

„Šta mi je? Pa, čuj, možda i idemo po ribu, a možda i ne. Shvataš? Možda nas odvlače da nas ubiju i opljačkaju, a posle se vraćaju po žene i decu.“

Voji je mrak naterao najstrašnije slike u mozak, pa se nervozno nasmejao.

„Ma daj!“

„Razmisli, nema nigde nikoga. One su same s onom babom. Ko zna šta može da se desi.“

„Misliš?“

„Bolje mi da se spremimo.“

„Kako?“

„Jel' sve u redu?“

Isa se okrenuo.

„Super je. Pričamo samo.“

Isa je nastavio kroz pesak.

Voja i Milovan su počutili nekoliko koraka, pa se Milovan oglasio.

„Čuj, vuci noge po pesku. Kad zapneš za neki kamen, podigni ga i stavi iza leđa.“

„Šta će nam kamen?“

„A šta misliš, jebi ga?“

Voja slegnu.

„Za odbranu.“

Danica i Ana stajale su kraj fioke u kuhinji i gledale čas u ručicu za povlačenje, čas u staricu. Ana je polako spustila ruku na fioku i, gledajući u babu, povukla je k sebi. Escajg u pretencu se pomerio, metal je zašuštao. Danica i Ana su zažmurile, nakratko, pa otvorile oči i pogledale ka ženi zavijenoj u crno – stara se nije ni pomerila. Oprezno su, zatim, spustile svoje oči k fioci i u njoj potražile nož. Bilo je raznih – za mazanje, za sečenje hleba, za sir. Ana je pogledala Danicu, a ova slegnula ramenima. Trudnica vrati pogled na oružje, pa, uz uzdah, uze veliki reckavi nož za hleb. Izvuče ga oprezno iz ležišta, pazeći da ne napravi ni najmanji šum, niti da poremeti ostale noževe, kašike i viljuške. Radila je to kao da igra mikado od kojeg joj zavisi život. Kada je izvukla celu oštricu iz fioke, stisnula je dršku noža i stavila ga iza leđa. Obazrivo je zatvorila fioku, odvojila se od Danice i pohrlila k deci, držeći nož pripijen uz podlakticu. Nagnula se nad decu i slobodnom rukom ih dotakla po nosevima. Malci su se promeškoličili, ali ih je njen glas prizvao iz sna.

„Ajde da vas stavimo u krevet.“

Danica se stvorila tik iza Ane. Pomazila je i ona decu, pa im rekla da moraju da pođu.

Klinci su se teško pomerili i jedva ustali. Majke su ih usmerile k stepenicama, uz koje su se, poluuspavani, gegali.

Kad su smestile malce u jedan krevet i poljubile ih za laku noć, našle su se zbunjene. Nisu znale da li da siđu u dnevni boravak, ili da ostanu tu, s decom. Svaka odluka činila im se glupom ili nedovoljno bezbednom po mladunce i po njih.

„Šta ćemo sad?“

„Pozvaću Mileta.“

Ana je dala Danici nož i pohrlila k tašni na komodi. No, čim je otključala telefon, svhatila je da nema dometa.

„Jebem ti planinčuge.“

„Probaću ja.“

Ali ni Daničin telefon nije hvatao signal.

„Šta ćemo sad?“

„Ne znam. Čekamo, pa ćemo da vidimo.“

„Trebalo je da ostanemo u Nedođinu.“

Vojislav i Milovan našli su svako po kamen; vešto su ih krili iza leđa, praveći se da im odgovara da drže ruke prekrštene na trticama.

„Možda da pozovemo ove dve da vidimo šta rade?“

„Zaboravio sam mobilni u kolima.“

„I ja.“

Mile se nasmešio i zavrteo glavom.

„Jači smo ti mi.“

„Stižemo za par minuta.“

Isa je obavestio. Mile je pogledao u mesec – oblačić je tumarao nebom i polako ga zaklanjao. Mladići su se smejali i pričali nešto što Mile i Voja nisu razumeli. Isa se tek ponekad uključivao u razgovor.

„Ovi nešto mute.“

„Mislim da se samo zezaju.“

„Kurac se zezaju. Sigurno se dogovaraju gde će da nas roкну.“

„Daj, Mile, šta je tebi?“

„Razmisli, Vojo, ne budi blesav. Vidi gde su nas odvukli. I pored kuće je more, jebi ga, mogli su i tamo da hvataju ribu. Jel' tako?“

Voja je ćutao. Gledao je u Milovana i nije znao šta da mu kaže. U mislima su mu sve vreme bili Danica i Ivan.

„Kažem ti, ovi hoće da nas ubiju.“

„Ma daj, što bi nas ubili?“

Ali ni Voja nije verovao u bezazlenost svog pitanja.

„Slušaj. Ti radi šta hoćeš, ali ja se vraćam nazad i to trčecim korakom.“

Milovan je krenuo ka Isi i položio mu ruku na rame. Isa se okrenuo.

„Moramo nazad.“

Pokazao je palcem na brata.

Zašto? Nešto nije u redu?“

„Sve je u redu, samo moramo nazad.“

„Ali, zašto? Skoro smo stigli? Eno, vidite gde su one bove.“

Isa je upro prstom k moru, ali Milovan i Voja nisu ni pogledali.

„Vraćamo se natrag i neću da nas pratite!“

„Šta vam je?“

„Kažem, idemo nazad u kuću i neću da idete za nama!“

„Ali, tamo mi je majka.“

Voja je nervozno stisnuo kamen. Milovan je zamlatarao rukama i prodrao se.

„Boli me kurac za tvoju majku! Hoću da se sami vratimo u kuću!“

Isa je primetio kamen i ustuknuo. Dva mladića su takođe spazila oružje u rukama Vojislava i Milovana, pa su istupili ispred Ise i ispružili ruke.

„Šta vam je, ljudi?!“

Milovan je i dalje mlatarao. Jedan od mladića je pokušao da mu prepreči udarac i izbije kamen. Milovan, narogušen, povio je telo u stranu. Mladić ga je promašio, a Milovan mu je sručio oružje u lobanju. Mladić je pao na kolena, uhvatio se za potiljak, a onda se sručio u pesak svom težinom tela.

Drugi mladić je probao da zaustavi Milovana koji se uspravljao da udari prvog mladića. Vojislavu se učini da ovaj ima nož i navalio je na njega svom snagom – obema rukama munu mu kamen u rebra. Mladić se pognuo i uhvatio se za bolno mesto. Voja je to iskoristio da ga još jednom udari, ovog puta u rame. Rana se otvorila i krv potekla niz mladićevu ruku, zajedno s jaukom. Mladić se,

zatim, zakoprcao po pesku. I sam je dohvatio kamen. Milovan, kad ga je spazio, skočio je iznad njega i jednom rukom, izvijajući svoje telo visoko iznad mladića, bacio mu kamen u lice, koje je odmah popustilo i izbacilo iz sebe nešto tamno i gusto.

Isa je kriknuo. Potrčao. Milovan je zgrabio kamen, pa ga bacio k pobeglom. Isu kamen pogodi u leđa i on pade, rasprskavajući pesak svuda oko svog tela. Teško se pridizao, kašljao je.

„Šta stojiš ko posran?!“

Mile je bio besan. Uzeo je Voji kamen iz ruke i potrčao ka Isi koji se uzdizao na kolena i krstio ruke na leđima. Kamenom je napravio rupu u Isinoj glavi.

Zatim muk. Voja koji je ukipljeno gledao u tela. Milovan koji se vraća do Vojislava – ogromna, ropćuća senka naspram meseca.

„Idemo. Kupimo žene i decu i bežimo u pičku materinu odavde.“

Nemi Vojislav. Milovan mu je odvalio šamar.

„Idemo.“

I trčali su kroz pesak, teško, ka svojim ženama; ka svojim ženama s noževima u rukama.

ROVAC

*Da, sve je opet dobro, dok se
opet nešto ne desi.*

Knut Hamsun

U Nedodinu nije bilo ugovorenih brakova, ali bračne zajednice upriličene pod budnim okom socijalnih normi svakako jesu sklapane. Takva je bila i ona između Imrea Rubika i njegove supruge Ane Petrović. Nije, međutim, to ono što je njihov zajednički život dovelo do tačke u kojoj više nisu mogli da žive jedno s drugim, isto kao što su na početku često govorili da ne mogu da žive jedno bez drugog.

Dan kao i svaki drugi u porodici Rubik: Ana je ustala prva i vežbala, a Imre je leškario još neko vreme, nervirao se jer je hteo da spava, ali ženino uhtanje i krckanje nisu mu davali mira, tako da se navalio na bok, piljio u nju, želeći da se ubije, pa želeći nju da likvidira. Muško u njemu je pobedilo i Imre Rubik je jutarnju čvrstinu zamenio iskrenom požudom; nečujno – tako da Ana ni ne zna da je on budan – povlačio je pažljivo kožuru gore-dole, palcem masirao crvenu glavu i mirno puštao seme u gaće.

Nakon jutarnjih vežbi, sledio bi doručak. Posle jela su se spremali za posao,

zajedno silazeći stepenicama svetlarnikom preosvetljenim hodnikom, te brzo odlazili svako do svog automobila, poljubili bi se ovlaš u usne, upalili motore i otišli svako na svoju stranu.

Kad bi se vratili s poslova, Ana i Imre bi se ispričali uz jelo, odmorili uz film ili seriju, družili s prijateljima, išli na ugodna mesta – pozorište, bioskop, restoran, retko kafić – dolazili kući, obavljali koitus i spavali.

Život ne previše rđav, ali tako u nedogled.

Ana Rubik je pozelela da počisti kuhinju, a nije ni sanjala da je na terasi ležao rovac; mamac koji je komšiji iznad njih ispao dva sata ranije i za kojim je gledao s ivice terase, pokušavajući da shvati gde je živuljka sletela. Kako je, u beloj kofi u kojoj je nekad bila farba, imao još dosta bubica, nije mnogo žalio.

Ana je vrisnula, skočila s betona terase na sigurnu crninu kuhinjskih pločica i zalupila vrata, i dalje vrišteći, što je privuklo Imrea.

„Na terasi je bubetina!“

Imre Rubik je već hteo da ode, ali novi Anin vrisak ga je vratio: na mestu mirno!

„Idi ubij je!“

Imre Rubik je treptao k Ani Rubik koja je gledala u njega, smešno držeći ruke podignute u vazduhu kao da je buba bila jako blizu nje i mogla da je, na način nejasan Imreu, povredi.

„Dobro.“

Imre Rubik je često koristio reč dobro u trenucima kada mu je tišina bila previše

teška, a situacija očita: valjalo je delati, spasiti porodicu, osvojiti ženu. Prišao je Ani, obgrlio je oko struka i cmoknuo u obraz, pa se pomerio od nje i naslonio na vrata, nose ih prljajući i dahom magleći, provirio kroz okno i pokušao da jasnije osmotri šta je to napolju.

„Ne vidim od komarnika.“

Imre Rubik se peo na prste, trudio se i trudio.

„Pa izađi napolje!“

Nije bilo vremena za *dobro*, već je Imre odmah zgrabio kvaku i pobegao od Ane na terasu.

Pritvorio je komarnik, a Ana je zalupila vrata za njim i zatvorila ih. Gledao je u Anu, koja mu je nalakiranim kažiprstom pokazivala nadole, a kao iz morske dubine čuo je njen glas prelomljen staklom.

„Zgazi je, jebote!“

Imre Rubik je gledao po terasi, ali nije mogao da pronađe uljeza. Znao je da mu povratka u stan nema bez leša. Preturao je po vazama, žardinjericama, krpama, džogerima i metlama u nadi da će naći barem običnu muvu koju bi, kao ponosna mačka, mogao da pokaže Ani.

Kad je našao rovca, uspravio se i podigao nogu da ga zgazi. Buba se nije ni pomerila, što je Imreu bilo dovoljno da se sažali nad njom. Nije mogao da shvati, kako to da je Anin iracionalni strah od smrti veći od lepote te životinje, od njenog života.

Bacio je brz pogled k Ani – stajala je uokvirena ragastovom i čkiljila k njemu – a onda je svom snagom, tako da se terasa zatresla, a papuča odzvonila, zgazio pored bube. Ana je vrisnula i otrčala u sobu, a rovac se povukao ispod tri prazne saksije, naređane jedne u drugu. Imre se osmehnuo insektu, izašao s terase i nastavio da gleda seriju.

Vreme počinka. Imre nije zagrlio ženu; rekao je kako je previše vruće, a Ana nije volela da spava uz otvoren prozor, pa je jedino tako mogao da se rashladi. Ana je ubrzo dublje i otežanije hvatala vazduh. Imre je sačekao još malo, iskrao se iz spavaće sobe i otišao do kuhinje.

Mrak, a slaba ulična rasveta nedovoljno je osvetljavala terasu. Rubik je zažmurio, polako se spustio na kolena i navikao oči na tamu. Vrhovima prstiju je nežno prelazio po saksijama i ostalim predmetima, želeći da napipa rovca. Uspelo mu je. Životinjica se uzvrpoljila, ali je ostala na mestu. Imre je sklonio prste, pa ih opet prineo insektu, milujući mu oklopljeno telo. Životinjica se okrenula k čoveku, a Rubik je spustio glavu do rovca. Gledao ga je neko vreme, pa ga je poljubio. Rovac nije ni mrdnuo, a Imreu se zavrtilo u glavi od ushićenja. Stavio je rovca na dlan i podigao ga do očiju. Zagledao je bubicu sa svih strana, ali pojma nije imao da li je muško ili žensko. Pošto mu se toliko svidela, pretpostavio je da je u pitanju ženka. Nije mogao da se odluči, uhvaćen u agoniji rodni odrednica, da li da se ophodi prema

njoj kao prema Rovcu ili kao prema Rovkinji. Odlučio je, zato, da joj dâ ime; pravo, ljudsko ime po kojem će je zvati, koje će moći da spakuje u slatke deminutive, tepajući joj do ludila. Rovcu je podario ime zemljinog satelita upakovano u latinski prepev. Luna se pomerila na dlanu, prišla je Imreovom nosu i čuknula ga majušnim lopaticama prednjih nogu. Imre se nasmešio, pomilovao Lunu o obraz, osetio njene antene koje ispituju njegovu put, pa je cmoknuo još jednom i odložio u saksiju.

Vratio se u krevet, ali dugo nije mogao da zaspi jer je razmišljao o Luni.

Imre Rubik je tri noći bludničio s Lunom. Njihova veza je postajala sve čvršća i žešća. Svaku noć bi sačekao da Ana zaspi i iskradao se na terasu, a Luna je već bila isturena na saksiji, sevajući antenicama levo-desno, tražeći svog ljubavnika. Rubik bi je uzimao u šake, milovao i ljubio, a ona je odgovarala isto tako, češkajući ga lopaticama, grebući usnicama i milkeći antenicama.

Drugu noć ju je pustio da mu gamiže po dlakavim grudima, ramenima i trbuhu.

Treće noći nisu više mogli da izdrže i Imre se skinuo go, legao je i uživao u Luninim milovanjima po celom telu.

Prošlo je mesec dana i Ana je shvatila da nešto nije u redu, ali nije mnogo govorila o tome. Samo je jednom pitala Rubika.

„Da li je sve u redu?“

Na njegov potvrdni odgovor zaklimala je glavom i nastavila da se sprema za posao.

Rubik je, ipak, shvatio da ne treba više da je laže. Nije želeo da živi s njom. Hteo je da Luna bude žena pored koje će se buditi, s kojom će deliti postelju, a ne hladni beton terase. Kako je Ana pokazala da ipak sumnja da nešto nije kako treba između njih dvoje, Rubiku je to bilo dovoljno da se odluči na iskrenost.

„Moram nešto da ti kažem.“

„I ja tebi. Ali kaži ti prvi. Moja vest je sigurno veća.“

Rubik nije znao kako bilo kakva vest može biti veća od toga da se on i Luna vole, ali je poštovao Anu.

„Dobro. Spremna?“

„Da.“

„Zaljubio sam se u rovca.“

„Rovca?“

„Bubu s terase.“

„Poludeo si.“

„I ja sam to mislio. Ali.“

„Šta *ali*?!“

„Ali nisam! Sto posto sam siguran. Zaljubljen sam u rovca. Šta si ti htela?“

„Trudna sam.“

„Dobro.“

Situacija je uskoro postala javna i svi su Rubika gledali kao ludaka, smeškali se kad su mu se javljaju tako da je bilo jasno šta misle. Ana je, naravno, napustila stan. Otišla je roditeljima i zapretila Rubiku da, ako ne potraži

pomoć, neće moći da viđa dete. Rubiku je sve to bilo glupo. Kako da uopšte zna čije je dete? Možda je i Ana izlazila, kao što je i on s Lunom, ili posle posla svraćala nekom drugom. Moraće da se pozabavi detetom kad za to bude vreme.

U fabrici su znali za Imreov novi život, ali niko ništa nije pitao. Radio je posao kao i obično, pritom izgledajući srećnije no ikad.

Imre Rubik, stvarno, nije ni primećivao posao, niti ljude, niti bilo šta. Postojao je u konstanti koja je bila misao o Luni. Jedino kada bi došao kući i bio s njom, jedino tad bi shvatao da je sve oko njega stvarnost i uživao je u toj zbilji kao što zavisnik obožava svoj porok.

Luna se, takođe, činila srećnom. Postala je slobodna, šetkala je svuda i rovarila po zemlji. (Imre je saksije uneo u kuhinju.) Čak je širila krila i letela po stanu.

Jedne noći, Imre je ležao kraj usnule Lune i milovao joj glavu kažiprstom, tepajući joj i mrmljajući kako mu je žao što nije siguran da li ona uživa; da li se i njoj dopada sve to ili bi radije bila s nekim drugim pripadnikom svoje vrste; da li njoj seks ima isto toliko užitka kao i njemu i kako ona oseća poljupce.

Zaspao je milujući Lunu, a ujutru se probudio vrišteći. Kraj njega je ležao nag muškarac od dvadeset godina, podšišane kose i nabreklih mišića. Mladić je čvrsto spavao, ceo se pomerao od udisanja i izdisanja. Rubik ga je bojažljivo pipnuo po ramenu i mladić se trgnuo, okrenuo k Imreu i nasmešio belim zubima. Oči

su mu bile skupljene i umorne, ali su treptale nežnost.

„Dobro jutro, lepi.“

Mladićev glas je bio mekan kao jorgan i Rubik je shvatio da je zaljubljen u njega.

„Gde je Luna?“

Mladić se pogledao, uspravio i odmah razbudio.

„Ja sam Luna!“

„Ja sam Imre.“

„Rubik. Znam. Ti si moja ljubav.“

Poljubili su se i zagrlili, a onda je Luna nežno položio dlanove na Rubikove obraze i sa suzama u očima objavio.

„Bojim se da sam u ovom telu hetero.“

„Prošli ste sve testove. Nema razloga da to ne uradite, ako ste se na to odlučili.“

Rubik je čvrsto držao Luninu ruku u svojoj. Pogledali su se, a mladić je namignuo Imreu i sve je bilo sređeno.

Imre je zajedno s doktorom – Luna kao konsultant – pogledao sve kataloge i odlučio kakav će nos imati, kakve grudi i oblik i veličinu dupeta; odlučili su se, čak, i za same usmine, veličinu klitorisa kao i još neke sitnice u vezi s butinama i stomakom.

Operacije će biti mučne i dugo će trajati, ali doktor je ubedio Imrea da će se, na kraju tog – kako je rekao *trnovitog* – puta osećati kao prava žena.

Imre Rubik je promenio ime u Irma, a Luni se njegovo ime sviđalo, pa ga je zadržao. Organizovali su veliko venčanje i pozvali sve koje su znali. (Luna je, za kratko vreme, stekao mnogo prijatelja.) Nažalost, Rubikovi roditelji su odavno umrli, a Luna o svojim ništa nije znao, tako da je venčanje prošlo bez onih najbližih, ali zvanice koje su se odazvale bile su mnogobrojne i odsustvo bliske porodice nije mnogo smetalo. Irma je zapazila da Ana nije došla, a kako su joj kasnije preneli neki zajednički prijatelji, u sedmom mesecu je prerano rodila, ostala je bez deteta i psihološki je bila načisto slomljena, te se odmarala u jednoj od mađarskih banja, gutajući antidepresive na recept.

Posle venčanja, Irma i Luna su bili tek toliko trezni da pogode vrata svoje sobe i da se sruče na krevet. Posle pet sati betoniranog sna, ustali su, sredili se i u sobi ispunjenoj njihovim mirisima i vonjem alkohola prvi put se uzeli kao muž i žena. Irma je dotad čuvala svoj novi himen – skrojen od delića bivših mošnica – i Luna je imao problema da ga probije, budući da ga je doktor dobro napravio, a njegov penis je, u tom trenutku, bio nešto mlitaviji nego obično. Čaršav se, ipak, zacrveneo. Irma je doživela neviđeni orgazam, a Luni se ud toliko ukrutio da nije prestao sve dok nije svršio u suprugu čak tri puta. Spavali su čvrsto ceo dan, budeći se povremeno da se bolje nameste u zagrljajima. Sutradan su samo jeli i spajali se, otkrivajući nove polove svojih tela. Probali su sve i činilo im se da se nikad neće zasititi.

Odmah posle medenog meseca u Pragu, Luna je zatražio razvod. Shvatio je da je Irma htela da ga ubije, kad je bio buba i da to ne može da mu oprostí. Džaba mu je Irma pričala kako je ona to lažno radila, ne bi li udovoljila svojoj tadašnjoj ženi, ali da, ni u jednom trenutku, nije htela da ga povredi. Posle nedelju dana prepírki, Irminih moljakanja i plača, Luna se odselio. Bio je toliko zgrožen Irmom da nije rekao ni gde ide. Prekinuo je svaki kontakt s njom i Irma je uskoro pala u teško duševno stanje; svaki dan činio joj se kao decenija ispunjena najodvratnijim osećanjem od svih – samoćom.

Jednog jutra, Irma se probudila i shvatila da je rovac. Izgledala je isto kao i Luna, kad ga je prvi put našla u saksiji. Zatrupkala je po krevetu, isprobavala antene i lopatice, kao i ostale noge. Sve je funkcionisalo kao da nikad nije bila Imre ili Irma, kao da je oduvek bila buba.

Raširila je krila i poletela po stanu. Ljubav prema Ani, a onda još veća ljubav prema Luni nisu mogli da se porede s osećanjem koje je imala u letu.

Leteti, to je ono što joj je oduvek bilo potrebno.

Vrata terase su bila odškrinuta i Irma je izbila na svež vazduh. Svet se činio većim i s više detalja. Zamahnula je krilcima i nastavila let svuda po terasi, da bi, najzad, skupila hrabrost i otišla još dalje – prema krošnjama prvog drveća, stablu i zemlji, velikim stabljikama

cveća i vlatima trave, drugim bubama i životinjicama.

Najednom, šaka koja se ustremila k Irmi, uhvatila je i stavila u plastičnu kantu prepunu insekata i crva.

Irma nije shvatala šta se dešava, već je nastavila da gamiže ukrug s ostalim bubama, da se prevrće s njima i upoznaje s novom perspektivom života, nespremna za udicu u budućnosti.

DAN KAD JE DANIJELA PETROVIĆ POSTALA ČOVEK

Danijela Petrović već tri godine sedi ispred Nedodinske pekare i pruža ruku, molećivo gleda k prolaznicima, zahvaljuje im kad oni od sebe odvoje malo milostinje, psuje tiho kad je ni ne pogledaju, psuje glasno kad pilje u nju i ne daju ništa, hraneći svoje misli smirenjima – dobro je, to nisam ja, postojati i dalje ima smisla.

Njen život je, kao i mnogim drugim ljudima, ravan, bez preseka ili lomljenja: svaki dan je tu, sedi, prosi, a kad zatvore pekaru – oko osamnaest časova – pomera se na obližnju klupu i s drugaricom Cicom broji šta su im udelili. Nakon toga, prošeta do ribljeg restorana *Som*, uzme oskudnu večeru koju joj pripreme od ostataka hrane, pa mljackajući krene k svom domu – napuštenoj udžerici u centru grada, smeštenoj u uličici koju još uvek nisu okrnule bezlične zgrade za stanovanje.

Gura svoje tanušno telo između metalne vratnice i kapije zida, gazi kroz travuljinu, žbunje i bubice dvorišta, pa se ubrzo nađe u kućici. Koristi jednu sobu i poljski WC. Struje nema, a i ne treba joj – kad se vrati, mrtva je, može samo da spava, kako bi i sutra ustala i skupila koji dinar.

Sutra uvek prebrzo dođe. Čini joj se kao da i ne spava, već sanjari – stalno je umorna, vrti joj se u glavi i iz stomaka joj se penje prazna mučnina– ali, kako god da se oseća, kakvo god da je vreme, sedi ispred pekare i pruža ruku.

Obično dobija siću koja ljudima ostane posle kupovine hleba. Neko joj udeli kiflu ili šta slično. Jedna žena se, međutim, izdvaja od ostalih. Nosi bundu i čizme s niskom štiklom; kosa joj je plava, skoro se presijava, i stalno joj je vezana u zategnutu punđu; lice našminkano, maskirano; od tela joj se odvaja prijatni miris parfema. Ona se uvek sagne nad Danijelu, uputi joj pogled koji bi trebalo da izražava samilost, spusti plavu stotku u šaku i ode, šušajući kesom s hlebom i kuckajući potpeticama.

Danijeli nije jasna darežljivost, ali se ne buni. Istrpi pogled zbog kojeg bi joj iskopala oba zelena oka, još se i nasmeši, pa sačeka da žena odmakne i sakrije novčanicu u prnje.

Još prvog meseca je sračunala – ta žena samo na nju, mesečno, potroši oko tri hiljade dinara. Ko je ona i šta radi kad ima toliko para? Pokušava da domašta ostatak njenog odela, šta je sad ispod bunde, ali i tu joj je imaginacija sputana.

Na kraju, sve više razmišlja o ženi, prvo s divljenjem, a onda s gađenjem. Ima sve veću želju da je nikad više ne vidi. Ipak, ona je konstanta u Danijelinom životu. Tu je i nema nameru da je napusti, pa je, čak, posle dva meseca pita kako se zove. Danijela je dugo gleda, prstima gužva stotku i mljacka u prazno;

htela bi da joj baci novčanicu u lice, ali se suđri, strpa je u džep, pa izgovori svoje ime.

„A ja sam Milica.“

Pošto nema novog pitanja, Danijela ćuti. Milica je odmerava, pa se osmehne – kao da joj je tim pokretom usana olakšala svu muku.

„A gde živiš?“

„U zamku.“

Milica se uspravi i još više raširi osmeh; pobrkala je ljutnju s igrom, ženu od četrdeset godina s devojčicom.

„Ovo je jedino što radiš? Od čega živiš?“

Danijela skreće pogled i gleda k ljudima koji izlaze iz pekare, ali joj ne ostavljaju ništa jer im Milica smeta. Ne zna kako da je otera, nastavlja da ćuti i da se duri. Milici je ovo dovoljan znak, vadi još sto dinara i spušta ih Danijeli u krilo, odlazi.

Danijela dugo pilji u novčanicu, a kad je vetar pomeri na beton, željno se baci na nju i strpa je kraj one prve.

Milićine posete se nastavljaju, pojačane još jednom stodinarkom. Pozdravlja Danijelu po nadimku koji joj je sama nadenula.

„Ćao, Daco!“

Stavlja joj pare u krilo i odlazi, smeškajući se.

Danijela ne zna tačno šta hoće time da postigne, ali jednog dana odluči da prati Milicu. Želi da vidi gde ona živi; da joj postane jasno ko to može da odvoji šest hiljada dinara mesečno na običnu prosjakinju.

Nakon dva ćoška, skreću nadesno, ostavljaju sivi beton zgrada i ulaze u Nemačko polje, naselje s velikim, novoizgrađenim kućama, opasanim visokim ogradama, s kapijama iznad kojih bdiju metalna kućišta kamera.

Danijela ide desetak metara iza Milice, pazi da je uvek blizu drveta ili kola parkiranih kraj puta, kako bi mogla brzo da se sakrije, ako se uhođena slučajno okrene.

Pet minuta kasnije, Milica prilazi širokoj, drvenoj kapiji, izvlači karticu iz džepa bunde, prevlači njom po čitaču na kapiji, vratnica škljocne i Milica se navali na vrata, otvori ih i nestane.

Vratnica se sporo, presporo zatvara i Danijela iskoristi vreme da dotrči i umigolji se u dvorište. Od uređenog travnjaka, lepo potkresanih šimšira i veličine kuće koja se čini kao da je cela od stakla, Danijela ni ne razmišlja da li ju je prolaznik s ulice ili neki drugi stanovnik kućerine spazio.

Kroz ogromni stakleni panel, vidi Milicu koja spušta hleb na mermerni kuhinjski element, skida bundu i polaže je preko naslona barske stolice. (Milica je obučena u sivu haljinu širokog okovratnika, a oko vrata joj visi zlatni lančić.) Pere ruke u sudoperi, vadi namirnice iz frižidera i sprema sebi sendvič.

Danijeli se sve suzi, kao da posmatra svet kroz naopako okrenut durbin – majušna, svetla tačka na dalekom kraju mraka. Ni sama ne shvata šta je to pokreće, odakle joj odlučnost

da ode do ulaznih vrata, uđe u kuću i priđe Milici s leđa, položi joj dlanove na vrat i stiska, nadjačavajući svaki Miličin trzaj i krkljaj. Javlja joj se čudna misao – da li je ona stvarno ubija, ili se Milica već odavno odlučila na samoubistvo, a ona – Danijela – služi joj kao oružje?

Ubrzo se sve smiri i Danijela pušta ženu iz stiska. Milica se skljoka na pločice i leži, nepomična.

Danijela ne zna koliko gleda u leš, ali, kad se najzad prene, čini joj se kako je odsjaj sunca na sasvim drugom kraju sobe, kao da je blaži, još više riđ.

Preskače telo i razgleda po kuhinji, a onda prelazi na ostatak stana. Ništa ne dira, ne iz bojazni da će ostaviti otiske na stvarima, već da ne bi poremetila ono kako je Milica živela; želi da sve bude netaknuto.

Iz kuhinje ulazi u prostrani dnevni boravak. Ogromni televizor, trosed, fotelje, glomazna polica s knjigama, taburei, stočići, kamin i svuda po tim stvarima i oko njih artefakti dobrog ukusa formiranog časopisima – figurice, ramovi sa slikama i porodičnim fotografijama, ikona i boce s pićem. Manji WC, samo sa šoljom, bideom i lavaboom. Kupatilo s ogromnom tuš-kabinom ispunjenom kojekakvim glavama za različite vrste masažnih mlazeva. Behemot-ogledalo, isti takav lavabo, police ispunjene preparatima, šamponima, peškirimama, pincetama, brijačima. Dvorište iza kuće i teško nebo iznad njega. Sprat od velike spavaće sobe i jednog kupatila, manjeg nego

ono u prizemlju, ali isto tako opremljenog. U spavaćoj sobi krevet i iznad njega baldahin, a oko kreveta poličice pune knjiga, ormani i nahtkasne, sve načičkano stvarima. Čak i na mašini za nordijsko skijanje ima nabacanog veša.

„Mama?!“

Danijelu muški glas iz prizemlja ritne u stomak, natera je da dahće i da se unezvereno okreće, tražeći način da pobegne. Prozor u spavaćoj sobi ima čudan mehanizam, pa troši previše vremena da shvati kako da ga otvori celog, a ne na kip.

„Mama?“

Glas je bliži, verovatno na stepenicama. Nije uzbuđen, tako da još nije video telo, ali čim je spazi, gotova je.

Danijela sedi na simsu i daje sebi sekund da se spremi na skok, a taj sekund je dovoljan da mladić od dvadeset i šest godina uđe u sobu, ovog puta drekne za majkom i potrči k Danijeli. Ona ga gleda, otvara usta da nešto kaže, ali neodlučnost joj zadrži reči, kao i nju na ivici prozora.

„Mama, šta to radiš? Povredićeš se.“

Mladić zalizane kose je nežno hvata oko struka, pridiže i uvlači u sobu.

„Da li si pila? Mama, čuješ šta te pitam?“

Danijela odmahne glavom, polako, ne verujući da je uopšte budna.

„A zoloft? Da li si popila lek?“

Gleda ga, ne trepćući, slegla bi ramenima, samo kad bi imala snage za to. Pušta je iz stiska, zatvara prozor i izvlači fiočicu nahtkasne, pretura po sadržini i uzme kutijicu punu pilula, pa vadi jednu, stavlja joj u usta i naređuje da proguta. Danijela ne može, usta su joj toliko suva da je peckaju. Mladić pogleda oko sebe, spazi flašicu vode, pa joj je doda, a Danijela ispuni naređenje.

„Šta si radila? I kako si se to obukla? Treba da idemo na ručak. Ajde, oblači se. Taman moram na neki mejl da odgovorim. Imaš pet minuta.“

Zalizani izađe iz sobe i zatvori vrata, a Danijela stoji nasred belog itisona, uspeva da se pokrene, popije još malo vode, pa pogleda po razbacanoj odeći. Skida svoje stvari i oblači se u Milićine, ali shvata da je prljava i da se oseća, pa ide do kupatila, istušira se, vrati u sobu i obuče prvo što nađe – crne farmerke, crnu rolku, džemper – i ode u prizemlja. Mladić sedi u stolici i obema palčevima klikće po monitoru mobilnog telefona. Kad čuje Danijelu kako silazi, podigne pogled, osmehne se i nastavi da kucka.

„Bunda ti je u kuhinji. Požuri, molim te.“

Danijeli se ne ide do kuhinje, okleva neko vreme, a onda njen, izgleda, sin opet digne glavu i očima joj pokaže k prostoriji u koju treba da ode. Jedva se pokrene i zastane čim dođe do portala koji spaja kuhinju i sobu – nema leša na podu. Skače na pločice, obrće krug oko svih predmeta u prostoriji. Kao da je leš mogao sam da se sakrije negde.

Mladić stoji u portalu i gleda je s grimasom na licu, kao da je pojeo nešto kiselo.

„Znao sam da si pila. Molim te, uzmi bundu i idemo. Svi su već tamo. Irena, klinici i, na tvoju žalost, Aleksandar. Došla je i Anđela, tako da Peđa i Ivan neće mnogo da ti dosađuju.“

Danijeli ništa nije jasno, ali odlučuje da poslušati mladića, obuče bundu, pa pođe za njim kroz dvorište, do kapije. Vratnica se sama zaključa iza njih, a oni uđu u sivi džip, zavežu pojaseve i ostave novu kuću Danijeke Petrović iza sebe.

Ubrzo su ispred slične kapije, iza koje ih dočekuje slična kuća, a kad uđu u nju, Danijeli se čini da se sve ponavlja, samo na drugom mestu. Zblanuta je i ne može odmah da odreaguje na ljude u kući svog kvazi-sina. Aleksandar, Miličin bivši muž, dobrostojeći sedi bradonja u džemperu i farmerkama; Irena, njena snaja, kratke crne kose, u prekratkoj haljini i bluzi, sa štiklama na nogama; Anđela, mlada, lepa devojka u trenerci – dadilja; Peđa i Ivan, tanani blizanci od tri godine, što se zadubljeno igraju na trosedu.

Miloš u prolazu.

„Malo je popila, ali izgleda da se smiruje.“

„Kako si, Milice?“

Aleksandar joj prvi prilazi, ljubi je u obraz, ali toliko blizu uglu usana da Danijeli nije jasno da li je promašio ili namerno baš tako uradio.

„Dobar dan!“

Irena pozdravlja s drugog kraja sobe. Maše joj i Anđela, koja se naginje nad decom i pokazuje im k Danilici, a dečaci zatrepću dvatri puta, pa se vrate igranju.

Ubrzo su svi za trpezarijskim stolom. Irena iznosi poslednje činije pred goste i oni sipaju različitu hranu u tanjire.

„Kako posao?“

Aleksandar se unosi Danijeli u lice, pomazi je po ruci i uzme činiju, pa se udalji od nje. Danijela zaklima glavom.

„Nije loše. Kao i uvek.“

Aleksandar se zavalj na naslon, raširi ramena i grudi kao da je najbitniji čovek na svetu.

„I kod mene. Juče sam kupio još dva placa. Izgradiću dve petospratnice.“

„Što prvo ne prodaš sve stanove iz one prethodne?“

„Miloše!“

Irena ovlaš udari muža po ruci i nasmeši se.

„Zašto ga smiruješ? Mator čovek, može da pita. Zato što mora da se troše pare, da bi se napravile nove pare. Eto zato.“

Miloš prasne u kratak smeh.

„Zato si prošle godine bankrotirao.“

„Zamalo bankrotirao!“

Aleksandar se okrene ka Danijeli, namigne joj, pa nastavi.

„Ali to je sve deo posla. Kažem ti, moraš da potrošiš mnogo, ako hoćeš mnogo i da zaradiš. Jel' tako, Anđela?“

Anđela ne obraća pažnju, hrani dečake i trudi se da im ništa ne završi na portiklama i odelcima, ali to je nemoguće.

„Irena, izvinite, ali uvek se isprljaju.“

Miloševa supruga položi ruku na Anđelino rame i klimne glavom.

„Sve je u redu. Samo vi jedite. Taman dok se oni smire.“

„Miloše, dodaj mi salatu.“

„Pa vi samo zeleniš jedete!“

„Moram. Malo sam porastao gde ne treba.“

Aleksandar jednom rukom prihvata zdelu sa salatam, a drugom se hvata za stomak i trese ga, što izaziva smeh svih prisutnih, sem Danijele.

„A i vi ništa ne jedete.“

Danijela spusti pogled k praznom tanjiru ispred sebe, pa ovlaš preleti preko sveg jela na stolu, nema kao i dosad. Glad je proradila i Danijela uhvati sebe kako najednom stavlja prevelike količine hrane na tanjir, ali nije je briga što je svi gledaju.

„Mora da je od lekova.“

„Teško. Od njih nestaje apetit.“

„Rekao si da je pila.“

„Nisam pila.“

Svi začute i pogledaju u Danijelu, koja nabada ogromne komade mesa i krompira na viljušku, trpa ih u usta i žvaće kao da sutra neće doći.

„Nisam pila. Nije od lekova. Samo sam gladna.“

Kratka tišina ispunjena čangrljanjem escajga i Danijelinim halapljivim jedenjem. Miloš i Irena se svako malo pogledaju, Anđela pokušava da nahrani blizance, a Aleksandar motri na Danijelu.

„Još nosiš tu bundu. Nju sam ti ja kupio. Sećaš se gde?“

Danijela vrti glavom i nastavlja s jelom.

„Bili smo u Berlinu. Pre pet godina. Tačno pred razvod.“

Danijela sleže ramenima i ne pogleda Aleksandra, što ovaj protumači kao znak da se mane teme.

„Nego, Miloše, kako tvoj posao?“

„Dobro je. Treba da sklopimo ugovor s *EuroEco*-om za koji dan. Onda ćemo da imamo više sredstava. Moći ćemo, najzad, da počistimo Miricu oko Grštrbaca.“

„Lepo, lepo. A koliko para od tog ugovora ide tebi?“

Miloš se osmehne, pogleda u oca, pa nastavi da jede.

„Dovoljno.“

Irena obriše usne ubrusom, ustane i rasprema iskorišćeno posuđe i pribor. Danijela i dalje guta, kad joj Irena uzme tanjir.

„Ostavite mesta i za kolače.“

Pošto su pojeli po parče torte, prešli su s neudobnih, stilizovanih stolica u dnevnu sobu, na udobne fotelje i trosed. Umireni jelom, naliveni alkoholom, svi su u blagom dremežu. Danijela zaspi i naglo se probudi, minut kasnije. Shvata gde je i šta radi, pa brzo ustane i uzima bundu.

„Moram da idem.“

„Već? Pa ni kafu nismo popili.“

„Hvala, Ivana. Irena. Hvala. Ali moram.“

„Ja ću da te odvezem.“

„Neka, Miloše, idem i ja. Povešću je, došao sam kolima.“

Danijela i Aleksandar se pozdravljaju sa svima, mašu poluusnulim blizancima i odlaze do crnog BMW-a, parkiranog na ulici.

Dok se voze do Miličine kuće, Aleksandar pokušava da na sve moguće načine evocira njihov predašnji život, a Danijela njegove priče dočekuje ravnodušno klimajući glavom ili se osmehujući, kad Aleksandar začepka po intimnijim delovima njihovog odnosa.

Parkira se na ulazu u dvorište, prokomentariše kako su stigli, pa se nagne nad Danijelu i poljubi je u usta. Danijela se skameni, ali želja za ljudskim telom joj odmah satera sav razum u budžak mozga, pa poljubi ona njega, svuda ga grleći i mazeći. Minut kasnije, trče u kuću u kojoj se odmah svaljuju na trosed. Aleksandar bi da je skine celu, ali Danijeli se ne čeka; svlači gaćice, pronalazi njegov šlic, izvlači

mu i dalje mekano tkivo, pa ga trlja o svoj ovlažen otvor, sve dok ne postane čvrst da može da uđe u nju i ostane unutra dovoljno dugo da ona svrši. Prvi put je brzo i skoro da ni ne shvata šta joj se dešava. Svršava i Aleksandar, vadeći penis u poslednjem trenutku i štrcajući po crnoj rolci. Primire se, pa ponove sve, ovog puta smirenije, nagi u velikom krevetu na spratu. Danijela se smeje i opet spaja s Aleksandrom, sasvim zaboravljajući kako joj je počeo dan, kako je ubila Milicu i nekim čudom zauzela njen identitet; zaboravljajući sve i prepuštajući se samo jednom užitku – svršavanju.

Miličin mobilni uporno zvoni i budi Aleksandra i Danijelu.

„Šta je to?“

„Tvoj mobilni. Ugasi ga.“

„Odakle meni mobilni.“

Aleksandar se priđiže, ustane iz postelje i traži telefon. Pronalazi ga u džepu bunde, baca Danijeli na stomak, od čega se ona trgne, pa nervozno promrmlja da se javi. Danijela ne ume, pa se Saša javi umesto nje i da joj telefon. Duboki, muški glas s druge strane joj govori svašta što Danijeli nema smisla, ali jedno shvata – ispred zgrade je taksi koji je čeka i ona mora što pre da dođe u nekakvu kliniku. Vezu prekida muški glas, a Danijela drma nanovo usnulog Aleksandra.

„Ja sam doktor?“

Aleksandar se osmehne, navuče pokrivače preko glave i već hrče.

Danijela se istušira i spremi, ovog puta mnogo sporije, birajući kojim će kupkama počastiti svoje telo, kakvu će garderobu da obuče za posao. Uzima mobilni i stavlja ga u torbicu, pa prevrće džepove bunde, pronade novčanik s karticama i parama, pa i njega stavi u torbu, ogrne se pelerinom i izjuri napolje, gde je stvarno čeka nervozni taksista.

Kola staju ispred dvospratnice, staklenih kliznih vrata iznad kojih piše *Klinika Dodekaedar*. Vozač broji pare koje mu Danijela daje, buni se da je previše, ali ona već izlazi iz kola i s oduševljenjem pilji u zgradu.

Ispred nje istrčava mladić tamnog tena i crne, zalizane kose; ogrnut je samo mantilom, a klompe mu kloparaju po šahovnici pločnika. Prilazi Danijeli, ljubi je kratko i kao krišom u usta, sav je zadihan i jedva izgovara.

„Požuri. Samo tebe čekaju.“

Danijela čita s pozlaćene tablice koja se klati s njegovog mantila – zove se Goran. Goran je vuče kroz ulaz klinike, kraj dve sestre zadužene za uređivanje kartona, sekretarice i, čini se Danijeli, desetine bolesnih ljudi koji bojažljivo viruckaju iz soba i trepću za njima.

Soba s lavaboima i metalnim ormarićima. Ni sama ne zna kad pre, Goran je svlači i oblači u hiruršku uniformu, vezuje joj kapu, skuplja krajeve kose i gura ih pod tkaninu, poljubi je u vrat i zagrli, sve vreme ih posmatrajući u ogledalu.

„Lepo izgledaš. Ajde, operi ruke, pa požuri u salu.“

„Gorane.“

Za trenutak joj je čudno što ga tako oslovljava, kao da je to radila i ranije, a čini se da je i njemu nešto drugačije jer se mršti i smeška u isto vreme.

„Šta ne valja?“

„Ništa. Što?“

„Nikad me ne zoveš po imenu.“

U sali se nalaze dva asistenta i tovar hladnog, nepoznatog alata. Na operacionom stolu je pacijentkinja, do pola obnažena, grudi namazanih žutim jodom. Svetlo iz lampe iznad stola previše blešti i Danijela diže ruku da zakloni lice. Goran joj šapuće.

„Ako nisi mogla danas da operišeš, zašto nisi javila?“

Danijela se trgne, začkilji k njemu i omrzne ga na tren. Onda ispruži ruku i kaže prvo što joj pade napamet, prizivajući jednu od epizoda serije koju je davno gledala.

„Skalpel.“

U šaci joj se, momentalno, stvori oštri nožić i Danijela, bez oklevanja, zapara grudi nepoznate gospođe. Krv curne u stranu, koža se otvori i pokaže okrvavljen grudi koš, a Danijeli dođe da povrati, ali se iskontroliše, nastavi da seče i secka, kao da aranžira buket cveća, a ne operiše sve manje živog čoveka.

Pacijentkinja je iskrvarila za pet minuta. Danijeli svi čestitaju i govore joj kako je uradila sve što je mogla, pa izađu iz sale i ostave je s lešom.

Goran čeka u svlačionici, pomogne joj da se spremi, pa je odvede do parkinga u podzemlju klinike. Uđu u crveni ford o čiju savršenu farbu se ogleda stotinak neonskih svetala i ubrzo se nađu na putu. Ćute. Goran kao napet, kao da ima nešto da kaže, a Danijela jer ne zna šta da misli.

„Ne znam. Kad te gledam, dok operišeš. Ne znam. Kao da gledam umetnika. Tvoji pokreti. To je, mislim, to. Stvar je u pokretu. Evo, recimo, danas ti je umrla pacijentkinja. Ali nije bila tvoja krivica. To je do Boga. Ti si uradila sve što si mogla. I to si uradila kao što niko drugi ne bi mogao. Milice, ti si umetnica. Zato te i volim. Zato što sve što radiš izgleda kao umetnost.“

Danijela se osmehne, poljubi Gorana u obraz, pa se sklupča na ruci koju drži položenu na menjaču.

„Volim i ja tebe.“

„I nemoj više onako da me zoveš. Goranče mi se više sviđa.“

„Važi, Goranče.“

Danijela i Goranče se odvoze do Miličine kuće i nestaju u njoj, ostajući nerazdvojni do sledećeg dana.

Miličin stan je popunjen ljudima. Zvanice iz najviših nedodinskih krugova muvaju se unaokolo, s pićem i cigaretama među prstima, pričaju međusobno, nadjačavajući vikom muziku koju DJ pokušava da održi u kakvom-takvom ujednačenom ritmu. Dve plesačice su

postavile prenosne šipke na različite krajeve dnevnog boravka i zanosno igraju, tresu se i skaču po šipkama, klize niz njih i ližu ih, sve vreme pohotno gledajući svakoga ko bi se našao u blizini, sve vreme se hvatajući za labave pantljike kostima, dajući lažnu nadu da odeća samo što nije spala i pokazala ono malo mesa što je ostalo skriveno. Nabildovani momci u crnim *speedo* gaćicama nose poslužavnike pune pića, kao i tacne s grickalicama. Ali, hranu malo ko i da gleda, kamoli da je troši. Svi su došli da se dobro provedu, što znači da ne smeju sebi da dopuste nadimanje, česte odlaske u WC, ili to da se zbog malo više klope ne napiju dovoljno. Dim cigara, cigareta i trave postaje čvrsta atmosfera, izmaglica koja stoji nepomična i hrani sve prisutne potrebnim sastojcima za dobar provod. Mlade klamberke pokupljene iz najboljih klubova kače se na ramena matorih bogatuna, a dva-tri mlada žigola saleću isto tako nafatirane kuguarke.

Milica je obučena u kostim domino dame, sva u škripećoj koži i lateksu, s nacističkom šapkom na glavi, našminkana tako da joj je lice bezoblično, da podseća na lutku. U jednoj ruci joj je bič, a u drugoj lanac na kojem je zakačen Aleksandar, njen bivši muž, obučen samo u crne, kožne gaćice i crnu kožnu masku. Milica mu je zakopčala otvor za usta i otvor za jedno oko, tako da Saša čkilji samo na levo, trepće i čeka dalja naređenja.

Milica se nonšalantno kreće kroz masu odvaljenih zvanica, sa svima priča i pije, a ako

joj neko ponudi pilulu ili prašak, halapljivo nasrće i sasipa sve u sebe.

„Milice, žurka je odlična. Bolje je nego pejsntbol kod gradonačelnika!“

Pop Stanko šara očima svuda po Aleksandru, iako se obraća Milici. Pijan je, ali to se isprva ne vidi. Dobro je naučio da kontroliše svoja izmenjena stanja. Milica se osmehuje i unosi popu u lice. Stanko šara očima, ukršta ih i koluta, ne može da je izoštri s te blizine.

„Vama se, u stvari, sviđa Saša?“

Pop se uzvrpolji, zatrese dežmekastim ručicama, pa popije guc iz čaše.

Nemojte da se stidite. Sve je to božje. Uzmite ga. Poigrajte se. Pa ako vam se govno ne sviđa, obrišite ga o otirač. Ostavite ga tako da razmisli o svom ponašanju. Ako ne uradi sve ono što tražite od njega, onako kako tražite. Ugazite govno. Jel' tako, Saša?“

Milica se okreće k bivšem, a ovaj trepće i klima glavom. Milica ponovo pogleda u Stanka – njemu se usta već šire i presijavaju – pa mu da lanac i namigne. Pop Stanko odlazi na sprat, a Milica nastavlja da se šetka kroz društvo, stajući tu i tamo da popriča s nekim, pozdravi i poljubi ili nazdravi.

S dovoljno prosutih evra, policijski komesar Vesić i njegova žena uspeli su da plesačicu skinu do gole kože. Oko njih se okupila najveća ekipa, prava gužva, i svi pružaju ruke da pipnu rastalasane sise i guzove. Devojka ni ne pokušava da se brani. Pare pljušte po njoj i ona ih gazi nagim stopalima.

„Stavi ih u pičku!“

Masa ubrzo skandira. Devojka se premišlja sekund ili dva, pogleda u Milicu, a pošto gazdaričino lice ne da ništa od sebe, proguta knedlu i priđe ćelavom žgolji koji je prvi uzviknuo ideju i legne ispred njega; podigne obe noge uvis i osloni se njima na njegove kukove, pa s dva prsta, nežno, kao da je neće boleti, raširi usmine i namigne, a štigljasti zarola novčanicu od pedeset evra i gurne je do pola u plesačicu. Devojka istrpi bol, nasmeši se, izvadi novčanicu iz pičke, poliže je i stavi za uho, pa se, ne ustajući s prostirke od novca, okrene ženi pored žgoljavog i uradi isto s nogama. Žena stavi novčanicu u usta i približi se do devojčinog pola, zabije joj novčanicu tako da joj usput poliže klitoris, ustane i uzvikne neodređeno, a svi okolo pozdrave to vrištanjem i guranjem!

Milica ne uspeva da iskontroliše smešak, pa odlazi u stranu, da nađe sebi još opijata jer oseća da nije dovoljno otupela, a mora da otupi, ne sme da ostane ni gram razuma u njoj.

Seda za prepun šank i mladiću iza njega naručuje dupli viski.

„S ledom?“

„Ne seri.“

„Odmah dođe.“

„Kako se provodiš?“

„Odlično. Super vam je žurka.“

„Kako se zoveš?“

„Zovu me Pera Hobotnica.“

Milica se zagrcne od smeha, istrpi da ne zaplače od kašlja, kako ne bi pokvarila šminku, pa nastavi.

„Jebalo te ime.“

„Nadimak. Zato što iza šanka imam osam ruku.“

„A ispod šanka?“

Pera se osmehne, a Milica skoči na drveni pult, polupa pet-šest flaša i desetak čaša, pa preskoči na drugu stranu, hvatajući Hobotnicu za klobuk u farmerkama. Momak izvadi kurac, okrene Milicu i privali je uz šank, pa joj raskopča rajsferšlus na gaćicama i uvuče se duboko u nju. Milica je toliko umrtvljena da joj penetracija dolazi kao zakasnela informacija, ne previše bitna, neosetna. Gleda u masu koja se okupila nasred sobe. Obe igralice su na tepihu od novca, jebu se, neuspešno, srolanom novčanicom od pet stotina evra, a ljudi oko njih ih pipaju, ljube, sisaju im prste i mirišu kose, trljaju klitorise i draže čmarove, ne bi li pre svršile jer opklada je u toku i koja prva svrši, izgubila je sve pare.

Milica oseti kako se Hobotnica stresla, pa udaljila od nje, okreće se i baci pogled na momka koji briše glavić o ubrus i vraća alat nazad u gaće. Milica pipa stražnjicu, shvata da ju je jebao u dupe, pa se odlučuje za malu osvetu.

„Sad ima da polizeš to što si usrao.“

Pera Hobotnica je gleda, pa kad shvati da je Milica ozbiljna, spusti se na kolena, isplazi

jezik i s obe ruke raširi Miličine čvrste guzove, zabije jezičinu duboko u vlažnu rupu i palaca dugo, predugo, pa prošapuće.

„Ja bih još.“

Milica se pomeri u stranu, zakopča kostim, pa zatetura van šanka. Hoće da se priključi gunguli i vidi koja će devojka prva da dostigne orgazam, ali je neko čvrsto hvata za ruku i povlači u stranu.

„Goranče!“

„Milice, molim te, moramo da popričamo.“

„Samo ako me prvo pojebeš.“

Goran se obazre, namršti, pa uhvati i drugom rukom Milicu i povede je uz stepenice, do spavaće sobe. Prolaze pored WC-a i vide popa Stanka kako kupu Sašu u napunjenoj kadi; riba ga sunderom i maže uljima, sve vreme tepavim glasom mumlajući mu da je dobar dečko. Milicu prizor otera u histeričan smeh, a Goran je pomeri u stranu, gurne u sobu i zalupi vrata za njima.

„Trebalo je da se kresnemo pred svima. Ljudima bi se to svidelo.“

„Nisi čitava! Jebote! Šta je sve ovo?!“

„Žurka, srećo. Što? Ne sviđa ti se?“

„Prolupala si. Ti više ne znaš šta radiš. Danas si imala operaciju. Čovek je umro. Razumeš?! Čovek je umro jer nisi došla! Tužiće nas! Ko zna šta će biti.“

„Koga briga za jednog čoveka.“

„Kako koga?!“

„Alo bre! Nije ni tebe briga. Birneš se za kintu. Da li će i sutra da bude *Dodekaedra*. Pa biće! Jedan mrtvi ništa ne menja.“

„To je već petnaesti pacijent koji je umro. Toliko već ne možemo da zataškavamo. Već se priča. Uopšte ne misliš na nas. Na kliniku. Izgubili smo sav ponos.“

„Jebo te, Goranče, koliko imaš godina? Svi su ponosni u pičku materinu. Daš taksisti malo veći bakšiš, a on se buni da je mnogo. Ej! Mnogo mu je. A radi za kurac od kinte. Zajebi me ponosa.“

„Nije ti dobro. Mislim, koji je tvoj plan? Šta ti želiš od svega ovoga?“

„Da budem besmrtna!“

Goran se nasmeje, naglo i nervozno, odmahne rukom i zavrti glavom.

„Jebote, čuješ li ti sebe?“

„Da. A ti sebe? Neću reč više da čujem. Ni reč. Hoću samo da me jebeš. Sad me je kresnuo šanker. Zamisli, zovu ga hobotnica. A ima kitu ko magarac. Dobro me je razradio. Podmazao mi je guzu. Jebi me. Biće ti lepo.“

Milica se privija uz Gorana, ali ovaj je odgurne na krevet i izađe, bez reči. Milica uzdahne, zavrti glavom i tromo se vrati u prizemlje.

Hobotnica mučka koktel za koktelom, toči pića i potpisuje se jednoj od devojaka na poprsje. Milica ne može da prepozna ko je to iza Hobotnice, ali shvata da ga neki muškarac hvata po grudima i kurcu, žestoko se nabijajući

preko pantalona na njega. Ekipa se proredila i umorila, pa je sad polovina na raznim sedalima oko šipke; dremljivih pogleda i teških pokreta, bacaju preostale pare na devojku koja pleše naga. Ostatak gomile pravi redaljku na drugoj plesačici koja je, izgleda, pobedila u prvom takmičenju jer je ostala da leži na parama. Kako koji muškarac prodre u nju, ili joj neka žena gurne jezik ili prste među noge, tako stiska pare i gleda u šarene gomile moći.

Milica prilazi devojci, gura debelu koja joj masira klitoris, pa joj naglo stavlja vrh cipele u otvor; devojka stenje, a Milica na to odgovara tako što joj gura celo stopalo – sve sa štiklom – do kraja, tako da devojčina ionako istrošena otvorčina postaje još crvenija, krvava, bolna. Milica vadi nogu iz vagine, prilazi devojci i tera je da polize sopstvene izlučevine i krv, a devojka okleva; Milica joj zgazi o obraz štiklom, pa ponovo ponudi cipelu koju, ovaj put, devojka prihvati palacavim jezikom. Mladić koji se sledeći nacrtao ispred igračicinih razljapljenih butina zavrće rukav i gleda u druge oko sebe, čekajući reakciju i eventualno kladenje. Novac pada po devojci, neki kažu da, neki ne, devojka grize Miličinu cipelu i ječi, a Milica gleda kako se nežna dlakava ruka gubi negde u dubini pobednice.

Milica oseća nelagodu koju ne može da objasni. Sve joj je po volji, ona je glavna i svi je vole, zvanice se odlično provode, čak i posluga uživa ili barem prihvata ono što joj se dešava; čak je i Stanko doveo svemodrog Aleksandra i

ljubi ga za šankom, govoreći mu da će biti sve u redu. Ipak, njoj nešto smeta. Ubrzava joj rad srca. Stvara šupljinu u stomaku.

Ako ne izađe, umreće.

Grabi bundu – svoju tuđu, nije bitno – i izlazi u hladnu noć, ogrće se i hita dalje od kuće, dalje od ulice i gungule.

Svež vazduh i prostranstvo grada joj prijaju, smiruje se i mnogo staloženije korača trotoarima. Gubi pojam o vremenu, noć je, prazan Nedodín, sve je mirno i izgleda kao jedan te isti trenutak.

Kad prvi put podigne pogled s pločnika, kad prvi put pobegne od zbrkanih misli i poželi da zna gde je i kad je, shvata da stoji ispred pekare kraj koje je pre godinu dana prosila. Gleda u zdanje koje joj stvara osećaj gađenja, pa naglo pođe u stranu, želeći da pobegne što dalje od svega toga.

Pet-šest metara niz ulicu, naleće na staru prijateljicu, koja sedi na klupi, natovarena slojevima odeće i prekrivena novinama.

„Cico?“

Žena se trgne iz dremeža, obazre, pa koncentriše na Milici. Milica joj prilazi. Shvata da je ne prepoznaje.

„Ja sam. Danijela. Tvoja Daca.“

Cica začkilji, zagleda Milicu sa svih strana, pa klima glavom.

„Nije vama dobro. Pustite me da spavam.“

Milica seda kraj Cice, hvata je za šake i unosi joj se u lice.

„Cico. Zar me ne prepoznaješ? Pa zajedno smo prosile. Nema ni godinu dana.“

Cica je gleda, još jednom odmerava, pa istrgne ruke iz Milićinih i pomeri se u stranu.

„Pusti me, bre, ženo da spavam. Nemaš ti veze s Danijelom.“

„A kako onda znam da si imala drugaricu Danijelu?!“

Cica ustane, skupi novine na kojima je sedela i krene niz ulicu.

„Stani!“

Milica potrči za njom, hvata je za rame i vuče k sebi. Najednom, oseti da ju je nešto probilo, pa još jednom i još jednom. Milica se hvata za stomak, topla krv lipti po njoj i Cicinom nožu. Milica se zatetura i vrisne. Cica joj priđe i saplete je, odžepari je, pa pobegne niz ulicu.

Milica se previja po pločniku, pokušava da stisne rane, ali ne zna koju će pre, pa se sklupča u fetus, zakukulji što više može u bundu i cvili ka Cici koja je sve manja tačka na slabo osvetljenoj ulici.

Otvora oči, pa ih naglo sklapa – svetlo u sobi joj ne prija. Kad se privikne, uspe da pogleda po svim ćoškovima i shvati da je u bolnici. Spora je i vrti joj se u glavi, tako da teško otkriva nago telo u zavojima. Gleda oko sebe, nađe dugme kojim se poziva sestra, stiska ga panično, a na vratima se uskoro pojavi visok mladić, kratke, plave kose koja se nastavlja u sličnu bradu. Nosi beli mantil, pločicu s imenom – Goran –

a iz džepa mu vire vrhovi stetoskopa. Njegove klompe odzvanjaju, dok prilazi Milici. Seda na krevet pored nje i mazi joj obraz.

„Kako si?“

„Ko si ti?“

„Goran. Goran je dao ostavku. Ne sećaš se ničeg?“

„Ne.“

„Ima vremena. Stanje ti je stabilno. Sve će biti u redu.“

„Gde sam?“

Goran se nasmeje; smeh prijatno odzvoni po sobi, a on ustane i krene ka vratima.

„Ne prepoznaješ sopstvenu kliniku?“

Goran joj je poneo stvari, a ona se uhvatila za jednu njegovu ruku i sporo ga pratila do kola. Odvezli su se Miličinoj kući, a tamo ih je već čekao Aleksandar.

„Dobro mi došla.“

Poljubi je u obraz, potapše Gorana po ramenu, pa pomogne Milici da sedne.

„Sve sam sredio. Kao da žurke nije ni bilo. Za sledeću iznajmljujemo drugu kuću.“

Milica gleda oko sebe i svega se priseća, ali joj ništa nema smisla.

„Vidim da si umorna. Idem ja, pa se čujemo ovih dana. Zdravo, Gorane.“

Aleksandar odlazi, a Goran seda kraj Milice, skida joj jaknu i ljubi je u usta.

Milica gleda po stanu; po svakom ćošku i šupljini, svakoj stvari, slici i predmetu koji ga ispunjava. I zamišlja kako ničega od toga svega nema.

HOMO ERECTUS

Erekcija. I to kakva.

Budži se nekih sedamdeset centimetara južno od njegovih očiju. Ne vidi je od prekrivača kojim greje svoje telo, ali u delu gde se penis nadigao jasno se ocrtava zadebljanje u čaršavu. I to kakvo.

Misli da će jutarnja dizavica brzo proći, pa ostaje da leži i zamišlja ovo i ono; prebira po glavi različite obaveze koje ga čekaju tog dana. Falus ostaje nepokolebljiv i svaki put kad pogleda k njemu, čini mu se kao da je klobuk ispod pamučnog prekrivala sve veći.

Plaši se raka, odvratnih izraslina po telu; mladeža koji rastu i rastu i rastu i rastu. Stoga mu dosta vremena oduzima skupljanje hrabrosti da spusti ruku. Ne radi to polako, kako se ne bi predomislio, već sjuri ruku k međunožju i odlučnim pokretom šake zgrabi pulsirajući ud. Na prvi stisak ne može da oseti ništa neuobičajeno, pa s olakšanjem nastavi da ispituje organ, siguran da nije problem u kancerogenim ćelijama, nego da je to samo nepobitan dokaz njegove muškosti.

Ne vadeći ruku iz kiselkastog mirisa međunožja, drugom rukom strgne prekrivač. Uspravi se na jastuku i baci pogled k pukotini

koju stvaraju butine, a ispunjava je pol. Oteklo meso niče iz potkresanih dlačica, prožeto debelim venama-puzavicama. Uspuzale su se do početka glavića. Nije obrezan, ali od tolike količine krvi u sunderastom tkivu kožica je sama spala i zategla se do cakljenja. Glavić crven

- čvabalo uvek malčice zašiljeno i rascvetano
- ali tu je sad zarez, smešten između dve oble kriške koje formiraju rupu.

Uhvati ga i drugom rukom. Drži ga, diveći se što mu viri barem pet centimetara buzdovana. Juče je jedva mogao da ga nadigne do polovine druge šake.

Oduševljen je i ne zanima se mnogo zašto mu se sve ovo dešava. Skoči s kreveta i potrči kroz vrata spavaće sobe. Uzvikne ženino ime. Nju to trgne, te ispusti šolju na pločice kuhinjskog poda. Ne vidi ga, sagnuta iznad komadića keramike i smeđih barica kafe. Kaže joj da ga pogleda, a ona njemu da se tera jer ju je uplašio, i zašto ju je uopšte tako zvao, mislila je da mu se nešto desilo; i jeste mu se nešto desilo.

„Šta?“

„Pa, pogledaj!“

Ona uspravi svoj nevini pogled i vidi dlakave noge svog muža, i vidi kako mu se pri karlici klata – strela.

„Bože, šta je to?“

„Ne znam, ali stavi ga u usta.“

„Neću da ga stavim.“

„Ali moraš, vidi koliki je!“

„Ali neću!“

Žena zapuzi unazad, pa se pridigne, osloni se o kuhinjski element i pilji. Muž je nagovara da ga barem dotakne, ali ona neće. Plaši se, izgleda joj neprirodno veliki i težak; sumnja da bi sperma koja bi izbila iz njega bila previše vrela i ošurila bi se. Ipak, premišlja. On to vidi, pa joj priđe. U prilaženju, zakači gajtan sokovnika. Aparat se sruši na pločice i pomeša jeftinu plastiku s keramikom i kafom, kao i žutim sokom.

„Pazi malo!“

On se smeje – šta je sokovnik za ovakvu moć. Prilazi joj za još jedan korak, a ona se polako penje na element. Prilazi joj još bliže i u prilasku sruši svoju šolju s kafom koja ga je čekala. Šolja se razbije. Kafa ga opeče po bosim nogama, ali on ne mari. Moć univerzuma sjurila se u njegovu stvar i on će je iskoristiti po svaku cenu. Žena seda na element. Zadiže dugačku majicu. Pokazuje obrijani otvor koji se rascvetava, mokat.

„Kao da se povećao.“

„Kao da jeste.“

„Volim te.“

„Volim i ja tebe.“

I čitav metar pre no što je može dotaći rukama, njegov vrh nalazi prolaz kroz usmine i zariva se duboko, preduboko. Ona ječi, skiči, uzvikuje; nije sigurna sviđa li joj se ili bi da prestane, ali jedno zna – ovakva prilika se ne propušta. On joj prilazi, klizi u nju s neverovatnom lakoćom, prodire gde još nikada

nije bio, gura se i tare i mazi delove njene unutrašnjosti koje je mogao samo da zamisli; probija se, tiska se, pokušava da joj se ceo podari. Ženino telo ispušta trzaj za trzajem, iako joj je muževljevi ud odavno probio creva, odavno probušio pluća, razderao bubrege, zarovario po srcu, obmotao se oko grudnog koša i stigao do grla. Međutim, još nije ceo unutra, te on gura i gura i gura, sve dok ženino oko ne ispadne, a umesto njega se pojavi usijani vrh. Utom – ona odavno proburažena, a on blizu svog vrhunca – u kuhinju uleti njihov trogodišnji sin. Promumla – *mama* – on trzne još jednom, uzvikne i on mama, a mlaz gustog, belog kokosovog soka prokulja, preleti kuhinju i sruči se na sinčića, ubijajući ga na mestu. On vrisne, pokuša da izvuče zmiju iz njenog legla, ali se ona previše čvrsto drži za kosti njegove žene. Previše je duboko rila po mišićima i previše se dobro uplela oko tetiva i creva, da nikako ne može da je oslobodi. On vrišti i uzvikuje ženino ime, ali odgovora nema – mokro oko, zagledano ni u šta određeno, u smrt. Proba da se odgurne od žene. Njeno telo se skljojka s kuhinjskog elementa na pod i povuče njega sa sobom. Oboje leže u lokvi soka i kafe, i komadićima plastike i keramike. Penis sve više i više napreduje kroz ženinu očnu duplju, pokušava da se izviije u stranu i zgrabi nogu stola. Iz njegovog vrha teče bela slina, bela haljina Morane kojoj on pokušava da pobegne.

Grabeći dalje od žene, grabeći dalje od nepokretnog sina, rušeći sve pred sobom svojom nemerljivom muškošću – vremenom

će ispuniti zapreminu čitave kuće, čitavog
Nedodžina, čitavog sveta – veliko klupko uda.

Želim da se zahvalim ljudima koji su čitali ove priče i davali mišljenje o njima: majci, dedi, Jeleni, Vuletu, Dunji, Maji, Anđeli, Kovaču, Peri, Vesni, Vuletu I, Željku, Neveni, Fotevu, Ivanu, Nebojši, Draganu, Srđiću i Arseniću.